



**COIMISIÚN UM
ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ
LAW REFORM
COMMISSION**

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL 2022

CLÁR ÁBHAR

Clár Ábhar	2
An Coimisiún um Athchóiriú an Dlí agus Baill Foirne	4
Brollach	6
Caibidil 1 Réamhrá	8
Forbhreathnú ar Obair an Choimisiúin sa Bhliain 2022	8
Feidhmeanna Reachtúla an Choimisiúin.....	9
An Ráiteas Straitéise 2021-2023 Uainn	10
An Dóigh a nDéanaimid ár gCuid Taighde agus a dTéimid i ndáil Chomhairle.....	11
Caidreamh Seachtrach a Chothabháil	12
Caibidil 2 Obair agus Cur Chun Feidhme i réimse Athchóiriú an Dlí sa Bhliain 2022	14
Caibidil 3 Obair i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht sa Bhliain 2022	21
Réamhrá.....	21
An tEolaire Reachtaíochta	22
Achtanna Athbhreithnithe.....	22
Bunachar Sonraí an Liosta Aicmithe Reachtaíochta	23
An Clár um Athchóiriú an Dlí Reachtuil Réamh-1922.....	23
Caibidil 4 Tacaíocht Riaracháin agus Taighde sa Bhliain 2022	25
Réamhrá.....	25
An Coimisiún	25
An Coiste Bainistíochta.....	26
An Fhoireann Riaracháin.....	26
Seirbhísí Leabharlainne agus Faisnéise	26
An Fhoireann Taighde	26
Airgeadas.....	27
Socruithe Rialachais.....	27
An Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú.....	28
Éifeachtúlacht Fuinnimh.....	29
An tAcht um Shaoráil Faisnéise, 2014.....	30
An tAcht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, 2014	30
An tAcht um Nochtadh Cosanta, 2014.....	31

An Rún ón gCoimisiún maidir leis na Ráitis Airgeadais agus na hAschuir don Bhliain 2022 31

Aguisín A	Cairt Eagraíochta an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí.....	33
Aguisín B	Tuarascálacha agus Ráitis Airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí	
2022	35
Aguisín C	Rogha Ócáidí, Cruinnithe agus Seimineár ina raibh an Coimisiún um	
Athchóiriú an Dlí páirteach sa bhliain 2022	68

AN COIMISIÚN UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ AGUS BAILL FOIRNE

AN COIMISIÚN

Cuimsíonn an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí cúigear comhaltaí, is iad sin: an tUachtarán agus ceathrar Coimisinéirí eile.¹ Ba iad seo a leanas na comhaltaí den Choimisiún sa bhliain 2022:

An Breitheamh Onórach Frank Clarke

A ceapadh an 12 Iúil 2022

An Breitheamh Onórach Mary Laffoy

Uachtarán (a chuaigh ar scor an 14 Eanáir 2022)

An tUas. Richard Barrett

Coimisinéir (lánaimseartha) (a ceapadh an 5 Aibreán 2022)

An Breitheamh Onórach Maurice Collins

Coimisinéir (páirtaimseartha)

An Dr Andrea Mulligan BL, Ollamh Cúnta le Dlí, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath

Coimisinéir (páirtaimseartha)

An Breitheamh Onórach Niamh Hyland

Coimisinéir (páirtaimseartha)

BAILL FOIRNE AN CHOIMISIÚIN

Stiúrthóir Taighde:

Rebecca Coen

Leas-Stiúrthóir Taighde:

Robert Noonan

Leas-Stiúrthóir Taighde:

Leanne Caulfield (a ceapadh an 7 Iúil 2022)

Bainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht:

Alma Clissmann

Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht:

Kate Doran

Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht:

Fiona Carroll (a ceapadh an 1 Meán Fómhair 2022)

¹ Féach Caibidil 4 thíos chun faisnéis a fháil faoi théarmaí ceapacháin an chúigir comhaltaí den Choimisiún.

Bainisteoir Leabharlainne agus Faisnéise:

Órla Gillen

TAIGHDEOIRÍ DLÍ²

Hazel Bergin
Rachel Gaffney
Colin Grant
Ciara O'Brien
Méabh Sexton
Méabh Smyth
Suzanne Scott
Katey Tolan
Clodagh Hunt-Sheridan
Morgane Nerrou
Sophie Van der Valk

BAILL FOIRNE RIARACHÁIN AN CHOIMISIÚIN³

Ceann Riaracháin:

Bríd Rogers

Oifigigh Feidhmiúcháin:

Ger Mooney
Gavin Walsh
Katie Conlon

Oifigeach Cléireachais:

Claire Carroll

² Ní raibh na taighdeoirí dlí go léir fostaithe ar feadh na bliana féilire ar fad.

³ Ní raibh na baill go léir den fhoireann riaracháin fostaithe ar feadh na bliana féilire ar fad.

BROLLACH

Chonacthas athruithe móra sa Choimisiún um Athchóiriú an Dlí sa bhliain 2022. Chuaigh an tUachtarán Mary Laffoy ar scor i mí Eanáir, tháinig Richard Barrett isteach mar choimisinéir lánaimseartha i mí Aibreáin, agus ceapadh mé féin mar Uachtarán i mí Iúil. Aireoimid go mór uainn an rannchuidiú a rinne an tUachtarán Laffoy agus an taithí atá aici mar chleachtóir agus mar bhreitheamh.

D'fhoilsigh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí dhá Pháipéar Comhairliúcháin sa bhliain 2022: 'Cúiteamh a Dhéanamh as Íospartaigh na Coireachta' (Márta) agus 'Dlíteanas Clubanna, Cumainn agus Comhlachtaí Neamhchorpraithe eile' (Nollaig). Leanadh ar aghaidh leis an obair ar roinnt mórfoilseachán: an Tuarascáil ar Fháil Éigeantach Talún; an Tuarascáil ar Chúiteamh d'Íospartaigh na Coireachta; an Tuarascáil ar Chreat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach; an Páipéar Comhairliúcháin ar Chomhlachtaí Tugtha Breithiúnas nach Cúirteanna iad agus Achomhairc chun na gCúirteanna a Athchóiriú; agus an Páipéar Comhairliúcháin ar Chistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí.

I mí na Samhna, d'fhreastail na Coimisinéirí agus an Leas-Stiúrthóir Taighde, ó chian, ar Chruinniú Bliantúil na gCúig Choimisiún Chomharsanacha Dlí, áit a dtugtar deis chun smaointe a mhalartú agus chun na nasc atá ar bun le fada idir Coimisiúin Dlí na hÉireann, Shasana agus na Breataine Bige, na hAlban, Thuaisceart Éireann agus Gheirsí a athnuachan.

Leanaimid le treisiú leis an nasc atá ag an gCoimisiún leis an bpobal, leis an tsochaí shibhialta agus le príomh-gheallsealbhóirí eile. Mar aon le comhairliúchán fairsing a dhéanamh maidir le tionscadail, bhí an Coimisiún in ann na meáin shóisialta a úsáid chun cur lena infheicthe atá ár gcuid oibre i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht agus dul i dteagmháil leo sin a úsáideann na foilseacháin uainn agus a rannchuidíonn leo agus le daoine a bhfuil spéis acu inár gcuid oibre i gcoitinne.

Áiríodh na nithe seo a leanas leis an obair a rinne an Coimisiún i réimse na rochtana ar reachtaíocht sa bhliain 2022:

(i) An tEolaire Reachtaíochta

Rinneadh an tEolaire Reachtaíochta, ar innéacs é atá ar fáil go poiblí agus lena rianaítear athruithe ar reachtaíocht phríomha (Achtanna) agus ar reachtaíocht thánaisteach (Ionstraimí Reachtúla), a chothabháil agus a nuashonrú ar bhonn seachtainiúil.

(ii) Achtanna Athbhreithnithe

Déantar Achtanna Athbhreithnithe, ar Achtanna leasaithe iad ina léirítear na hathruithe a rinneadh ó achtaíodh iad, a thabhairt cothrom le dáta laistigh de dhá mhí. Bhí níos mó ná 450 Acht Athbhreithnithe á gcothabháil ag deireadh na bliana 2022, tar éis 11 cheann a aisghairm.

(iii) An Liosta Aicmithe Reachtaíochta

Rinneadh an Liosta Aicmithe Reachtaíochta, ina bhfuil breis agus 2,000 Acht agus breis agus 15,000 Ionstraim Reachtúil atá i bhfeidhm, agus iad eagraithe faoi 36 theideal ábhair, a nuashonrú ar bhonn seachtainiúil freisin.

(iv) An Clár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil

Rinneadh dea-dhul chun cinn sa bhliain 2022 ar an gClár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil réamh-1922. Cuireadh tús leis an tráinse reatha den obair sin sa bhliain 2019 agus cinnfear leis cé na píosaí reachtaíochta tánaistí ón mbliain 1821 go dtí an bhliain 1922 atá fós i bhfeidhm. Tá an taighde suas go dtí an bhliain 1860 críochnaithe anois, agus thug an Rialtas ceadú i mí na Samhna 2022 chun dréacht-Scéim/dréacht-Chinn de Bhille um Athchóiriú an Dlí Reachtúil a ullmhú. Tar éis an ceadú sin a fháil, rinne an Coimisiún caidreamh le hOifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas chun an téacs den Bhille a thabhairt i gcrích.

Is mór ag an gCoimisiún an tacaíocht leantach a fuair sé ó Paul Gallagher SC, iar-Ard-Aighne, agus óna Oifig le linn na bliana 2022, agus tá sé ag tnúth le hobair i gcomhar le Rossa Fanning SC, an tArd-Aighne nua. Faighimid comhar luachmhar ó ranna agus gníomhaireachtaí eile rialtais, ó chomhlachtaí neamhrialtasacha agus ón bpobal i gcoitinne freisin. Táimid buíoch go háirithe díobh sin a thóg an t-am chun a gcuid taithí, saineolais agus léargas a chur in iúl dúinn chun cabhrú le hobair an Choimisiúin i réimse athchóiriú an dlí.

Mar fhocal scoir, ba mhaith linn buíochas a ghabháil le baill foirne riaracháin agus dlí an Choimisiúin as an obair dhícheallach a rinne siad le linn na bliana 2022 agus as an tiomantas agus an díograis leanúnach atá acu don mhisean atá ag an gCoimisiún an dlí a choimeád faoi bhreithniú neamhspleách, oibiachtúil agus saineolach agus an dlí reatha a dhéanamh inrochtana do chách.

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán an Choimisiúin

Handwritten signature in blue ink, appearing to read 'F Clarke'.

CAIBIDIL 1

RÉAMHRÁ

FORBHREATHNÚ AR OBAIR AN CHOIMISIÚIN SA BHLIAIN 2022

Le linn na bliana 2022, sheol an Coimisiún taighde agus comhairliúchán fairsing ar roinnt mórthionscadal. Lean sé ar aghaidh lena chuid oibre seanbhunaithe i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht freisin. Ba iad seo a leanas na príomhfhorbairtí sa bhliain 2022:

1. Tionscadail um athchóiriú an dlí

D'fhoilsigh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí dhá Pháipéar Comhairliúcháin sa bhliain 2022: 'Cúiteamh a Dhéanamh as Íospartaigh na Coireachta', a foilsíodh i mí an Mhárta, agus 'Dlíteanas Clubanna, Cumainn agus Comhlachtaí Neamhchorpraithe eile', a foilsíodh i mí na Nollag.

Leanadh ar aghaidh le taighde an Choimisiúin ar athchóiriú an dlí sa bhliain 2022, a bhí dírithe ar na tionscadail seo a leanas um athchóiriú an dlí:

- (a) Dul i ndáil chomhairle maidir le *Creat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach* agus Tuarascáil a dhréachtú ina leith, rud a bhfuil i gceist leis scrúdú a dhéanamh ar an riocht a bheadh ar chreat rialála reachtúil le haghaidh cumhdach aosach in Éirinn, ar creat é:
 - atá ceartabhunaithe agus lena gcinntítear cothromaíocht chuí idir cumhachtú agus cosaint;
 - a bhfuil mar aidhm leis cosaint a thabhairt ar gach cineál drochúsáide, lena n-áirítear drochúsáid fhisiciúil, drochúsáid shíceolaíoch agus drochúsáid airgeadais, agus iad a chosc; agus
 - lena ndéantar cultúr ardchaighdeán iompraíochta agus cúraim a chur chun cinn, a fhorghoirsiú agus a fhorfheidhmiú go gníomhach.
- (b) Dul i ndáil chomhairle maidir le *Fáil Éigeantach Talún* agus Tuarascáil a dhréachtú ina leith, rud a bhfuil i gceist leis athbhreithniú a dhéanamh ar an dlí reatha um fháil éigeantach talún d'fhonn na prionsabail agus na rialacha is bun don phróiseas a shoiléiriú, a athchóiriú agus a chomhdhlúthú.
- (c) Dul i ndáil chomhairle maidir le *Comhlachtaí Tugtha Breithiúnas nach Cúirteanna iad agus Achomhairc chun na gCúirteanna* agus Páipéar Comhairliúcháin a dhréachtú ina leith, rud a bhfuil mar aidhm leis scrúdú a dhéanamh ar na bealaí ina bhféadfaí caighdeánú agus simpliú a dhéanamh ar na próisis chinnteoireachta atá i bhfeidhm ag comhlachtaí tugtha breithiúnas nach cúirteanna iad agus ar an bhformhaoirseacht bhreithiúnach a dhéantar ar na breitheanna uathu.

2. Rochtain ar reachtaíocht

Áiríodh na nithe seo a leanas leis an obair a rinne an Coimisiún i réimse na rochtana ar reachtaíocht le linn na bliana 2022:

- rinneadh an tEolaire Reachtaíochta, an t-innéacs ar líne um athruithe reachtacha ar Achtanna agus Ionstraimí Reachtúla, a nuashonrú gach seachtain nuair a achtaíodh reachtaíocht nua (Achtanna) nó nuair a rinneadh reachtaíocht nua (Ionstraimí Reachtúla).
- bhí níos mó ná 450 ceann d'Achtanna Athbhreithnithe ann ag deireadh na bliana 2022, ar Achtanna leasaithe iad ina léirítear na hathruithe a rinneadh ó achtaíodh iad agus a nuashonraítear laistigh de dhá mhí.
- déantar an Liosta Aicmithe Reachtaíochta, ina bhfuil breis agus 2,000 Acht agus breis agus 15,000 Ionstraim Reachtúil atá i bhfeidhm, agus iad eagraithe faoi 36 theideal ábhair, a chomhtháthú le bunachar sonraí an Eolaire Reachtaíochta agus é a nuashonrú ar bhonn seachtainiúil freisin.
- rinneadh dul chun cinn sa bhliain 2022 ar an gClár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil réamh-1922, agus ceadú á fháil ón Rialtas chun an dréacht-Scéim/na dréacht-Chinn de Bhille um Athchóiriú an Dlí Reachtúil a ullmhú. Cuireadh tús le hobair faoin gClár sa bhliain 2019 agus cinnfear leis cé na hionstraimí reachtúla ón mbliain 1821 go dtí an bhliain 1922 atá fós i bhfeidhm.

FEIDHMEANNA REACHTÚLA AN CHOIMISIÚIN

Tá an Coimisiún ina chomhlacht reachtúil a bunaíodh leis an *Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975*, lena gceanglaítear ar an gCoimisiún dlí na hÉireann a choimeád faoi bhreithniú agus taighde a sheoladh d'fhonn an dlí a athchóiriú. Tagann na nithe seo a leanas faoin míniú ar athchóiriú an dlí:

- an dlí a fhorbairt,
- an dlí a chódú, lena n-áirítear an dlí a shimpliú agus a fhreacnairciú, agus
- reachtaíocht a athbhreithniú agus a chomhdhlúthú.

Ó bunaíodh é, d'fhoilsigh an Coimisiún breis agus 225 dhoiciméad (Páipéir Saincheistean, Páipéir Oibre, Páipéir Chomhairliúcháin agus Tuarascálacha) ina bhfuil tograí le haghaidh athchóiriú an dlí. Foilsíonn sé na haschuir óna chuid oibre i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht freisin (an tEolaire Reachtaíochta,⁴ Achtanna Athbhreithnithe, agus an Liosta Aicmithe Reachtaíochta). Tá liosta iomlán de na foilseacháin ón gCoimisiún ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin ag www.lawreform.ie, áit a bhfuil gach foilseachán ar fáil lena n-íoslódáil saor in aisce.

Cláir um Athchóiriú an Dlí agus Iarrataí ón Ard-Aighne

Is as dhá phríomhfhoinsé a thagann obair an Choimisiúin i réimse athchóiriú an dlí:

- Cláir um Athchóiriú an Dlí a n-ullmhaíonn an Coimisiún iad, a gcomhaontaíonn an Rialtas iad agus a leagtar faoi bhráid Thithe an Oireachtais, agus
- Iarrataí a fhaightear ón Ard-Aighne i ndáil le nithe ar leith. (Ní bhfuarthas aon iarrataí den sórt sin sa bhliain 2022)

Ó bunaíodh sa bhliain 1975 é, d'oibrigh an Coimisiún ar chúig Chlár um Athchóiriú an Dlí.

⁴ Foilsítear an tEolaire Reachtaíochta mar eilimint chomhtháite de Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann, rud a ndéanann Oifig an Ard-Aighne é a óstáil agus a bhainistiú.

Rochtain ar Reachtaíocht

Rud eile atá i gceist le hobair an Choimisiúin is ea reachtaíocht a dhéanamh níos inrochtana don phobal. Tá na forbairtí san obair i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht le linn na bliana 2022 pléite i gCaibidil 3.

AN RÁITEAS STRAITÉISE 2021-2023 UAINN

Foilsíodh an *Ráiteas Straitéise 2021-2023* ón gCoimisiún i mí an Mheithimh 2021, agus é ar fáil ag www.lawreform.ie.

Sainaithnítear sa *Ráiteas Straitéise* na luachanna agus na cuspóirí a bheidh ag an gCoimisiún agus na straitéisí a shaothrófar chun gur féidir leis an gCoimisiún na cuspóirí atá aige a bhaint amach, an sainordú reachtúil atá aige a chomhlíonadh agus freastal ar na feidhmeanna atá aige maidir lena chinntiú go mbeidh dlíthe na hÉireann oiriúnach do Stát nua-aimseartha agus go mbeidh siad inrochtana do chách.

Leagtar amach sa *Ráiteas Straitéise* na príomhthosaíochtaí a bheidh ag an gCoimisiún idir na blianta 2021 agus 2023, lena n-áirítear freagrachtaí agus cuntasachtaí soiléire as na tosaíochtaí sin a bhaint amach. Leagtar amach ann freisin an tiomantas atá ag an gCoimisiún do na nithe seo a leanas:

- barr feabhais, neamhspleáchas agus oibiachtúlacht a bhaint amach i dtaighde an Choimisiúin
- díriú ar an úsáideoir deiridh in obair an Choimisiúin i réimse Athchóiriú an Dlí agus na Rochtana ar Reachtaíocht
- caidreamh, comhairliúchán agus teagmháil a dhéanamh leo sin a úsáideann an dlí agus a bhfuil tionchar ag an dlí orthu, lena n-áirítear daoine den phobal, an tsochaí shibhialta, comhlachtaí poiblí, agus an lucht léinn, dlí agus beartais
- cearta an duine agus comhionannas a chur chun cinn
- trédhearcacht agus iomláine a chothabháil sa dóigh a n-úsáideann an Coimisiún acmhainní

Na Príomhchuspóirí sa *Ráiteas Straitéise*

Sainaithnítear trí Phríomhchuspóir sa *Ráiteas Straitéise 2021-2023*. Is iad sin:

Príomhchuspóir 1: Athchóiriú an Dlí

An dlí a bhreithniú agus taighde a sheoladh d'fhonn dlí na hÉireann a fhorbairt, a shimpliú, a fhreacnairciú agus a chódú.

Príomhchuspóir 2: Rochtain ar Reachtaíocht

Reachtaíocht ina riocht reatha, mar atá a riocht leasaithe seachas a riocht achtaithe, a dhéanamh so-rochtana ar líne don phobal, agus faisnéis ghaolmhar a sholáthar.

Príomhchuspóir 3: Riarachán

Seirbhísí corparáideacha riaracháin agus gnó atá éifeachtach, nua-aimseartha agus gairmiúil a sholáthar don Choimisiún chun tacú leis an gCoimisiún na cuspóirí atá aige a chomhlíonadh.

AN DÓIGH A nDÉANAIMID ÁR gCUID TAIGHDE AGUS A dTÉIMID I nDÁIL CHOMHAIRLE

Bíonn obair an Choimisiúin bunaithe ar thaighde cúramach críochnúil.

Sanntar gach tionscadal do thaighdeoirí, a oibríonn ansin faoi mhaoirseacht ghinearálta ag an Stiúrthóir Taighde agus ag an Leas-Stiúrthóir Taighde. I gcás obair i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht, oibríonn taighdeoirí faoi mhaoirseacht ag an mBainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht agus ag na Leas-Bhainisteoirí um Rochtain ar Reachtaíocht.

Tá sé ríthábhachtach gur praiticiúil, iomchuí, bunaithe ar réitigh agus dírithe ar úsáideoirí deiridh na reachtaíochta a bheadh na tograí ón gCoimisiún le haghaidh athchóiriú an dlí. Tá ríthábhacht ag baint le comhairliúchán, mar sin, maidir le hobair an Choimisiúin. Nuair a fhorbraítear foilseacháin, tograí agus moltaí, téitear i mbun comhairliúcháin le saineolaithe nó cleachtóirí a oibríonn i réimse ar leith, le hionadaithe do leasghrúpaí agus páirtithe leasmhara eile, lena n-áirítear cleachtóirí dlí agus gairmithe iomchuí eile, le comhlachtaí ionadaíocha agus eagraíochtaí neamhrialtasacha, le polaiteoirí agus comhaltaí den Rialtas, le Ranna agus Oifigí Rialtais, agus le daoine den phobal atá ag iarraidh caidreamh a dhéanamh leis an gCoimisiún. A bhuí leis na léargais a ghnóthaímid ó na tuairimí agus na heispéiris de chuid comhairlithe, saibhrítear na foilseacháin ón gCoimisiún agus cabhraítear linn moltaí a fhorbairt atá inoibrithe, éifeachtach agus dírithe ar an úsáideoir deiridh.

Tá ríthábhacht ag baint le comhairliúchán maidir le hobair an Choimisiúin. Déanann an Coimisiún doiciméid chomhairleacha a ullmhú agus a fhoilsiú freisin, dár gaireadh Páipéir Oibre, Páipéir Saincheistanna agus Páipéir Chomhairliúcháin ag amanna éagsúla ón mbliain 1975 i leith. Ghair an Coimisiún Páipéir Saincheistanna de na doiciméid sin idir na blianta 2013 agus 2020. I dtús na bliana 2021, chinn sé Páipéir Chomhairliúcháin a ghairm díobh an athuair. Tugtar leis na páipéir chomhairleacha sin próiseas struchtúrtha trína n-iarrtar aighneachtaí i scríbhinn ó pháirtithe leasmhara.

Nuair a dhréachtaíonn an Coimisiún na Tuarascálacha uaidh, ina leagtar amach an moladh deiridh ón gCoimisiún ar shaincheist ar leith a bhaineann le hathchóiriú an dlí, cuirtear san áireamh na léargais a gnóthaíodh ó chruinnithe le comhairlithe agus ó aighneachtaí ó chomhairlithe. Pléitear sa Tuarascáil ansin le haon ábhair imní a tharraing siad anuas. Sula ndrachaítear an Tuarascáil, is minic a thionóltar seimineár ar an tsaincheist. Tugann an Coimisiún cuireadh do pháirtithe leasmhara freastal ar an seimineár, lena n-áirítear iad sin a rinne aighneachtaí.

Ar mhaithe le hinrochtaineacht a éascú, tá na foilseacháin uile ón gCoimisiún i réimse athchóiriú an dlí, lena n-áirítear páipéir chomhairleacha, ar fáil ar líne ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin. Is féidir ár gcuid oibre i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht a fháil ar shuíomh Gréasáin Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann agus ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin freisin. Ghabh an Coimisiún air féin inrochtaineacht a mhéadú tuilleadh trí leaganacha achoimre de na foilseacháin uaidh a fhoilsiú i mBéarla simplí. Trí achoimrí a sholáthar i mBéarla simplí, cuirtear le rochtain an phobail ar a bhfuil sna foilseacháin ón gCoimisiún

agus cabhraítear le freagraí a spreagadh ón bpobal is leithne is féidir.

I mí na Samhna 2022, shuiteáil an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí ReachDeck, bogearraí inrochtaineachta, ar a shuíomh Gréasáin ag www.lawreform.ie. Is é is ReachDeck ann ná barra uirlisí cuimsithe dhigitigh a soláthraíonn Texthelp é.

Cuimsítear sna bogearraí sin barra uirlisí in-saincheaptha atá deartha chun cabhrú le cuairteoirí ar an suíomh Gréasáin an fhaisnéis atá ar taispeáint ar an suíomh a leanúint trí uirlisí tacaíochta urlabhra, léitheoireachta agus aistriúcháin a sholáthar d'úsáideoirí deiridh.

CAIDREAMH SEACHTRACH A CHOTHABHÁIL

Cumarsáid le Ranna Rialtais

Déanann an Coimisiún cumarsáid thráthrialta le Ranna Rialtais iomchuí faoi thionscadail reatha agus faoi thionscadail amach anseo. Tagann an Coimisiún le chéile ar bhonn tráthrialta le hoifigigh shinsearacha ón Roinn Dlí agus Cirt chun breithniú agus plé a dhéanamh ar fhorbairtí leasa fhrithpháirtigh i réimse athchóiriú an dlí – sa dlí coiriúil agus sa dlí sibhialta araon.

Cruinnithe leis an Ard-Aighne agus leis an gCoiste Comhairleach

De réir an *Achta fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975*, tá an Coimisiún ina chomhlacht reachtúil neamhspleách atá faoi choimirce Oifig an Ard-Aighne. Is gnách go dtagann an cúigear comhaltaí den Choimisiún agus baill foirne shinsearacha ón gCoimisiún le chéile leis an Ard-Aighne agus le hoifigigh shinsearacha ó oifig an Ard-Aighne gach bliain. Tugtar le linn na gcruinnithe sin deis struchtúrtha thábhachtach chun clár oibre reatha an Choimisiúin a phlé leis an Ard-Aighne agus le hoifigigh shinsearacha. Is fianaise iad freisin ar an gcaidreamh oibre tábhachtach atá ar bun idir an Coimisiún agus Oifig an Ard-Aighne, mar gheall ar neamhspleáchas an Choimisiúin i seoladh a chuid feidhmeanna faoi Acht 1975.

Cruinnithe le Coistí Oireachtais agus aighneachtaí chucu Comhdhálacha, cuairteanna, agus teagmhálacha leis na meáin

Freastalaíonn na Coimisinéirí agus baill foirne taighde go tráthrialta ar sheimineáir phoiblí agus ar chomhdhálacha poiblí. Tá mionsonraí faoi roinnt de na hócáidí ar freastalaíodh orthu sa bhliain 2022 tugtha sa tuarascáil seo. Féach Aguisín C.

Naisc idirnáisiúnta agus cruinniú bliantúil na gCoimisiún comharsanach Dlí Leagann an Coimisiún béim ar anailís chomparáideach ina chuid taighde. Dá bhrí sin, coinníonn sé teagmháil ar bun le comhlachtaí idirnáisiúnta iomchuí agus le comhlachtaí um athchóiriú an dlí den chineál céanna i dtíortha eile. Coinnítear na teagmhálacha sin ar bun trí fhreastal ar sheimineáir iomchuí agus trí chuaiirteanna a óstáil ó ghníomhaireachtaí eile um athchóiriú an dlí agus ó chomhlachtaí den chineál céanna a phléann le hathchóiriú an dlí.

Ina theannta sin, déanann na cúig Choimisiún chomharsanacha Dlí – Coimisiún Dlí Shasana agus na Breataine Bige, na hAlban, Gheirsí, Thuaisceart Éireann agus na hÉireann faoi seach – cruinniú bliantúil a thionól, áit ar féidir tuairimí a mhalartú maidir le forbairtí in athchóiriú an dlí, lena n-áirítear modheolaíocht, agus a gcoinnítear naisc thábhachtacha ar bun idir na comhlachtaí.

Ghlac an Coimisiún páirt i gcruinniú bliantúil na gcúig Choimisiún chomharsanacha Dlí an 29 Samhain 2022. Ba ar líne a tionóladh an cruinniú sin, agus é á óstáil go cianda ag Coimisiún Dlí Gheirsí. Thug gach Coimisiún cur i láthair i scríbhinn agus ó bhéal araon maidir lena gclár oibre reatha agus maidir lena gclár oibre beartaithe, agus plé á dhéanamh ar shineirgí agus ar dheiseanna.

CAIBIDIL 2

OBAIR AGUS CUR CHUN FEIDHME I RÉIMSE ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ SA BHLIAIN 2022

1. Tionscadail um athchóiriú an dlí sa bhliain 2022

Bhí dhá Chlár um Athchóiriú an Dlí i gceist le hobair an Choimisiúin i réimse athchóiriú an dlí sa bhliain 2022, ba iad sin an Ceathrú agus an Cúigiú Clár um Athchóiriú an Dlí.

Ba iad seo a leanas na tionscadail tosaíochta don bhliain 2022:

- (1) An Ceathrú Clár, Tionscadal 8: Fáil Éigeantach Talún;
- (2) An Cúigiú Clár, Tionscadal 2: Creat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach;
- (3) An Cúigiú Clár, Tionscadal 7: Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh.

Fáil Éigeantach Talún

Baineann an tionscadal um fháil éigeantach talún atá ar bun ag an gCoimisiún leis na saincheistean dlí a thagann chun cinn i gcomhthéacs ceannach éigeantach. Is gá dhá leas shuntasacha a chothromú lena chéile i gcásanna den sórt sin: cearta maoinne an úinéara talún ar thaobh amháin agus beartais a shaothrú chun leas an phobail ar an taobh eile. Ní mór na leasanna sin atá san iomaíocht lena chéile a chothromú ar bhealach leordhóthanach comhréireach in aon dlí éifeachtach um cheannach éigeantach.

I mí na Nollag 2017, d'fhoilsigh an Coimisiún Páipéar Saincheistean inar iarradh tuairimí ó chomhairlithe maidir le gnéithe éagsúla den dlí um cheannach éigeantach (IP 13–2017). Leis an bhfoilseachán sin, cuireadh tús le próiseas comhairliúcháin ar ina leith a fuair an Coimisiún a lán aighneachtaí ó dhaoine aonair agus comhlachtaí a bhfuil spéis acu i bhfáil éigeantach.

Le linn na bliana 2022, thug an Coimisiún faoi obair fhairsing taighde agus dréachtaithe chun cur leis na moltaí ón gCoimisiún le haghaidh athchóiriú agus comhdhlúthú a dhéanamh ar an dlí a bhaineann le fáil éigeantach talún. Bhain an fhoireann taighde tairbhe freisin as díospóireachtaí breise a rinneadh le comhairlithe, lena áiríodh babhta bailithe tuairimí a tionóladh le grúpa cleachtóirí seanchleachta sa réimse i ngeimhreadh na bliana 2022.

Le linn a chomhairliúcháin, tháinig an Coimisiún ar an eolas go ndéanfaí comhdhlúthú agus athchóiriú ar ghnéithe suntasacha den dlí a bhaineann le fáil éigeantach talún mar thoradh ar reachtaíocht athbhreithnithe um Pleanáil agus Forbairt arna hullmhú ag an nGrúpa um Athbhreithniú Pleanála atá á chomhordú ag Oifig an Ard-Aighne. Chun nach mbeadh aon fhorluí ann idir gníomhaíochtaí um athchóiriú an dlí, phléigh an Coimisiún a chuid taighde leis an nGrúpa um Athbhreithniú Pleanála, agus é ag díriú, chun críche na Tuarascála uaidh féin, ar na codanna sin den dlí um fháil éigeantach nach dtabharfaí aghaidh orthu leis an mBille um Pleanáil agus Forbairt.

Chuir an Coimisiún obair ar an dréacht-Bhille uaidh féin ar na gnéithe sin ar aghaidh freisin, rud a cheanglóidh sé leis an Tuarascáil uaidh ar Fáil Éigeantach Talún. I gcomhar le dréacht-

tograí an Bhille um Pleanáil agus Forbairt, b'ionann na tionscnaimh sin agus céimeanna suntasacha i dtreo tacar comhdhlúite aontaithe de rialacha agus nósanna imeachta um fháil éigeantach faoi dhlí na hÉireann.

Creat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach

D'fhoilsigh an Coimisiún Páipéar Saincheisteanna ar Chreat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach i mí Eanáir 2020, ar tionscadal é atá ceaptha chun moltaí a dhéanamh maidir le creat rialála trasearnála atá bunaithe ar chearta an duine le haghaidh cumhdach aosach.

Sa Pháipéar Saincheisteanna, cuireadh leis an anailís cheartabhunaithe, leis an bhforbairt beartais cheartabhunaithe agus leis an reachtaíocht a bhí ann cheana, go háirithe an tAcht um Chinnteoireacht Chuidithe (Cumas), 2015, a bhfuil sé mar aidhm le gach ceann díobh cothromaíocht chúí a bhaint amach idir cumhachtú agus cosaint. Féachtar sa tionscadal ar a bhféadfadh a bheith i gcreat rialála, chun cur leis na socrúithe atá ann cheana agus le forbairtí comhuaineacha beartais agus reachtacha. Tríd is tríd, tá sé ríthábhachtach go mbeadh creat den sórt sin ceartabhunaithe agus go mbainfí cothromaíocht chúí idir cumhachtú agus cosaint amach leis, go mbeadh sé mar aidhm leis cosaint a thabhairt ar gach cineál drochúsáide, lena n-áirítear drochúsáid fhisiciúil, drochúsáid shíceolaíoch agus drochúsáid airgeadais, agus iad a chosc, agus lena ndéantar cultúr ardchaighdeán iompraíochta agus cúraim a chur chun cinn, a fhorghaolsiú agus a fhorfheidhmiú go gníomhach.

Chuathas i mbun comhairliúchán fairsing le raon leathan geallsealbhóirí ar fud an tionscadail fhadréimsigh seo le linn na bliana 2022. Chuaigh an fhoireann taighde i ndáil chomhairle leo sin a mbeadh tionchar díreach ag aon fhorbairtí reachtacha orthu, mar aon leis an lucht cúraim shóisialta, le cleachtóirí leighis agus dlí, leis an lucht déanta beartas, le reachtóirí, le comhlachtaí fhorfheidhmiú an dlí agus le comhlachtaí rialála. Is eol don Choimisiún go bhfuil obair ar bun san earnáil sláinte agus cúraim shóisialta faoi láthair maidir leis an mbeartas náisiúnta um chumhdach aosach, agus d'oibrigh sé leis an Roinn Sláinte chun comhsheasmhacht a chinntiú sna cineálacha cur chuige, agus sa téarmaíocht, a úsáidtear sa bheartas agus sa reachtaíocht atá beartaithe, mar gheall ar a thábhachtaí atá sé cur chuige éifeachtach ginearálta uile-rialtais a ghlacadh i leith cumhdach aosach.

Is tionscadal ollmhór é seo, a bhfuil roinnt gnéithe agus réimsí den dlí a thrasnaíonn a chéile i gceist leis. Áirítear le hobair an Choimisiúin bearnaí rialála a shainaithint, a scrúdú cé acu is gá nó nach gá cumhachtaí rialála breise a thabhairt do chomhlacht nó comhlachtaí atá ann cheana, nó cé acu is gá nó nach gá comhlacht nua a bhunú, agus breithniú a dhéanamh ar mholtaí féideartha a bhaineann le feidhmeanna formhaoirseachta rialála, amhail cé acu ba cheart nó nár cheart cumhacht a bheith ag comhlacht, seachas ag córais rialála, plé le gearáin aonair maidir le cumhdach. Chomh maith leis sin, breithnítear sa tionscadal moltaí féideartha a bhaineann le cionta coiriúla, i gcásanna ina sainaithnítear bearnaí sa dlí. Breithnítear ann freisin bearta sonracha a bhaineann le drochúsáid airgeadais, le cumhachtaí cumhdaigh agus dualgais chumhdaigh, agus le samhlacha tuairiscithe i gcásanna inarb ann do dhrochúsáid nó faillí amhrasta nó iarbhír. Tá tathant neamhspleách, comhoibriú idirghníomhaireachta agus comhroinnt faisnéise á n-iniúchadh freisin, chun a chinntiú gur cuimsitheach a bheidh na moltaí ón gCoimisiún maidir le hathchóiriú an dlí sa réimse seo agus go mbeidh na moltaí sin praiticiúil, inoibríthe agus dírithe ar réitigh agus go dtabharfaidh siad d'aosaigh atá i mbaol

drochúsáide agus faillí na cosaintí dleathacha is fearr is féidir laistigh de chreat rialála cuimsitheach.

I dteannta na hoibre ar na tionscadail tosaíochta, leanadh ar aghaidh leis an obair ar na nithe seo a leanas:

- (1) An Ceathrú Clár, Tionscadal 4, Modúl 1: Díspeagadh Cúirte
- (2) An Cúigiú Clár, Tionscadal 1: Comhlachtaí Tugtha Breithiúnas nach Cúirteanna iad agus Achomhairc chun na gCúirteanna;
- (3) An Cúigiú Clár, Tionscadal 12: Dliteanas Comhlachas Neamhchorpraithe

Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh

I mí Aibreáin 2022, d'fhoilsigh an Coimisiún an Páipéar Comhairliúcháin uaidh ar Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh. Leis an Scéim Chúitimh i leith Díobhálacha Pearsanta a Rinneadh go Coiriúil, dá ngairtear "an Scéim Chúitimh i leith Díobhálacha Pearsanta" go minic, tugtar d'íospartaigh na coireachta modh chun cúiteamh a fháil gan aon ghá le héileamh ar chúiteamh a shaothrú in aghaidh an chiontóra (rud a d'fhéadfadh a bheith dodhéanta nó neamhphraiticiúil in aon chás). Is é atá i gceist le hobair an Choimisiúin ar an topaic seo ná scrúdú fairsing agus anailís fhairsing a dhéanamh ar an dóigh a n-oibríonn an scéim chúitimh Stáit d'íospartaigh na coireachta foréigní in Éirinn, lena n-áirítear cineál na ndámhachtainí cúitimh i leith díobhálacha coiriúla; cé atá incháilithe chun cúiteamh a fháil; an dóigh a n-oibríonn an próiseas cúitimh i leith díobhálacha coiriúla; cé na daoine ar cheart dóibh breitheanna a thabhairt maidir le dámhachtainí cúitimh; agus an chuma ba cheart a bheith ar scéim reachtúil athchóirithe.

2. Inrochtaineacht na bhfoilseachán ón gCoimisiún a mhéadú

Maidir leis na haschuir chomhairleacha uaidh sa bhliain 2022 – iad sin a bhaineann le hÍospartaigh na Coireachta a Chúiteamh agus le Comhlachais Neamhchorpraithe – d'fhoilsigh an Coimisiún doiciméid eile chun inrochtaineacht agus an líon daoine ar féidir leis dul i bhfeidhm orthu a mhéadú.

Foilsíodh achoimrí i mBéarla simplí don dá Pháipéar:

- (1) Achoimre i mBéarla simplí ar an bPáipéar Comhairliúcháin ar Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh
- (2) Achoimre i mBéarla simplí ar an bPáipéar Comhairliúcháin ar Dhliteanas Comhlachas Neamhchorpraithe

Foilsíodh achoimrí Gaeilge i leith an dá Pháipéar freisin:

- (1) Achoimre Gaeilge ar an bPáipéar Comhairliúcháin 'Cúiteamh a Dhéanamh as Íospartaigh na Coireachta'
- (2) Achoimre Gaeilge ar an bPáipéar Comhairliúcháin 'Dliteanas Clubanna, Cumainn agus Comhlachtaí Neamhchorpraithe eile'

Ghlac geallsealbhóirí go han-mhaith leis na hiarrachtaí atá ar bun ag an gCoimisiún cumarsáid a dhéanamh le daoine a bhfuil deacrachtaí léitheoireachta acu agus le daoine den phobal Gaeilge. Sholáthair an Áisíneacht Náisiúnta Litearthachta d'Aosaigh oiliúint i mBéarla simplí do

gach ball den fhoireann taighde.

3. Teanga atá neodrach ó thaobh inscne de

Le linn na bliana 2022, cheadaigh an Coimisiún beartas nuashonraithe maidir le teanga atá neodrach ó thaobh inscne de sna foilseacháin uaidh, áit ar fearr leis téarmaí amhail “siad, etc.” a úsáid ach amháin i gcás go dteastaíonn a mhalairt sa chomhthéacs. Cuireann sé sin lena chuimsithí atá na foilseacháin ón gCoimisiún dá léitheoirí.

4. Intéirneacht Rochtana

Tar éis í a thriail sa bhliain 2021, leathnaíodh Intéirneacht Rochtana an Choimisiúin sa bhliain 2022 chun oibriú i gcomhpháirt le hOifig an Ard-Aighne.

Is gníomhaíocht ríthábhachtach for-rochtana é sin, lena dtairgtear deis íoctha taithí oibre agus lena gcabhraítear le rochtain mhéadaithe a chothú ar dheiseanna gairme sa dlí. Is an-dearfach an rud é a bheith in ann an intéirneacht a leathnú chuig timpeallachtaí dlí eile, amhail Oifig an Ard-Aighne, ionas gur féidir le hintéirnigh blaiseadh a fháil dá bheith ag obair i gcineálacha difriúla timpeallachtaí dlí san earnáil phoiblí.

5. Cur chun feidhme na dtograí ón gCoimisiún sa bhliain 2022

Déanann an Coimisiún faireachán ar chur chun feidhme na moltaí uaidh agus taifeadann sé forbhreathnú ginearálta i [dtábla cur chun feidhme](#) ar a shuíomh Gréasáin ag www.lawreform.ie. Tagann formhór mór na dTuarascálacha ón gCoimisiún chun bheith curtha chun feidhme trí reachtaíocht a gcuireann an Rialtas chun cinn í. Ó am go ham, foilsítear Billí Comhaltaí Príobháideacha d’fhonn na dréacht-Bhillí a fhoilsiú i dTuarascálacha ón gCoimisiún. I gcás go dtabharfaidh an Rialtas le fios go bhfuil sé beartaithe aige Bille a fhoilsiú ar an ábhar, ní gnách go rachaidh Bille Comhaltaí Príobháideacha níos faide ná an Dara Céim. Mar mhalairt air sin, is féidir go dtabharfaidh an Rialtas le fios go bhfuil sé i bhfách leis an mBille Comhaltaí Príobháideacha agus go rachaidh an Bille trí na céimeanna ina dhiaidh sin agus go n-achtófar é. Dá bhrí sin, cuireann an Coimisiún Billí Comhaltaí Príobháideacha ar áireamh san anailís uaidh ar chur chun feidhme na moltaí uaidh. Is féidir freisin go n-úsáidfear na moltaí ón gCoimisiún mar bhonn do mhíreanna i bpleananna gníomhaíochta ón Rialtas nó do mholtaí ó ghrúpaí athbhreithniúcháin arna gceapadh ag an Rialtas chun reachtaíocht a fhorbairt. Dá bhrí sin, cuirtear tagairtí i bpleananna gníomhaíochta ón Rialtas agus i dtuarascálacha ó ghrúpaí athbhreithniúcháin ar áireamh sa tábla cur chun feidhme freisin. Léirítear sa tábla thíos na míreanna ón tábla cur chun feidhme foriomlán a bhaineann le cur chun feidhme nó cur chun feidhme beartaithe na moltaí ón gCoimisiún sa bhliain 2022.

Teideal na Tuarascála	Achoimre ar Mholtaí	Dréacht-Reachtaíocht sa Tuarascáil, má bhaineann	Faisnéis faoi Chur Chun Feidhme
<p>Tuarascáil ar Phianbhreithe anna ar Fionraí LRC 123-2020</p>	<p>Baineann na moltaí, atá bunaithe ar phrionsabail atá sa chásdlí, leis na nithe seo a leanas: treoir maidir le pianbhreitheanna a ghearradh; roghanna eile ar phianbhreitheanna ar fionraí do chiontóirí ar leaná iad; bainistíocht sonraí agus TFC; agus comhoibriú idir gníomhaireachtaí laistigh den chóras ceartais choiriúil.</p>	<p>Ní bhaineann: foilsíodh sa Tuarascáil treoirphrionsabail le haghaidh pianbhreitheanna ar fionraí</p>	<p>An Plean Gníomhaíochta 2022 ón Roinn Dlí agus Cirt, gníomh 45: Athbhreithniú a dhéanamh ar mholtaí ón gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí mar mhalairt rogha ar phianbhreitheanna ar fionraí do leaná agus reachtaíocht a fhorbairt le foráil a dhéanamh do na roghanna sin.</p>
<p>Tuarascáil ar Dhliteanas Áititheoirí LRC 46-1994</p>			<p>An Plean Gníomhaíochta 2022 ón Roinn Dlí agus Cirt, gníomh 89.2: Leasú ar an Acht um Dhliteanas Áititheoirí a fhoilsiú i dtaca leis na gníomhartha nach mór le háititheoir a dhéanamh chun an dualgas coiteann cúraim a shásamh agus i dtaca le glacadh saorálach frontair ag cuairteoirí.</p>

<p>Tuarascáil ar Phianbhreithe anna Éigeantacha LRC 108-2013</p>			<p>An Plean Gníomhaíochta 2022 ón Roinn Dlí agus Cirt, gníomh 89.2: tograí a thabhairt ar aghaidh chun athruithe a dhéanamh ar an dlí a bhaineann le pianbhreitheanna saoil.</p> <p>An Bille um Cheartas Coiriúil (Forálacha Ilghnéitheacha), 2022</p>
<p>Tuarascáil ar Chumarsáidí Dochracha agus Sábháilteacht Dhigiteach LRC 116-2016</p>			<p>An tAcht um Rialáil Sábháilteachta ar Líne agus na Meán, 2022</p>
<p>Tuarascáil ar Chumhachtaí Rialála agus ar Chionta Corparáideacha LRC 119-2018</p>			<p>Bille an Bhainc Ceannais (Creat Cuntasachta Aonair), 2022; An Bille um Rialáil Cumarsáide, 2022; An tAcht Iomaíochta (Leasú), 2022</p>
<p>Páipéar Oibre ar an Dlí a Bhaineann le Dliteanas Tógálaithe, Díoltóirí agus Léasóirí i leith Cáilíocht agus Oiriúnacht Áitreabh, Páipéar Oibre ón gCoimisiún um</p>			<p>An tAcht um Rialáil Soláthraithe Oibreacha Tógála agus Forálacha Ilghnéitheacha, 2022</p>

Athchóiriú an Dlí 1-1977			
Tuarascáil ar Achtanna na gCúirteanna a Chomhdhlúthú agus a Athchóiriú LRC 97-2010			Plean Cur Chun Feidhme um Éifeachtúlachtaí agus Bearta Athchóirithe Ceartais Shibhialta, moladh 5.15

CAIBIDIL 3

OBAIR I RÉIMSE NA ROCHTANA AR REACHTAÍOCHT SA BHLIAIN 2022

RÉAMHRÁ

Faoi mar a tharlaíonn in áiteanna eile sa saol nua-aimseartha, is minic a leasaítear reachtaíocht in Éirinn. Mar sin, is féidir go dtiocfaidh athrú suntasach le himeacht ama ar reachtaíocht achtaithe. Is é an aidhm atá le hobair an Choimisiúin i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht ná úsáideoirí a éascú an dlí a aimsiú ina staid reatha seachas ina staid bhunaidh. Soláthraíonn an Coimisiún trí phríomhacmhainn chun an cuspóir sin a bhaint amach: an tEolaire Reachtaíochta; Achtanna Athbhreithnithe; agus an Liosta Aicmithe Reachtaíochta.

Is é atá san Eolaire Reachtaíochta ná bunachar sonraí ar líne lena gcumasaítear d'úsáideoirí Leabhar Reachtanna na hÉireann a shainaithint cé acu a leasaíodh nó nár leasaíodh Acht nó lonstraim Reachtúil ar leith, nó cé acu a rinneadh nó nach ndearnadh aon difear eile dó nó di, ó achtaíodh an tAcht nó an lonstraim Reachtúil ar dtús.

Nuashonraíodh an tEolaire Reachtaíochta ar bhonn seachtainiúil le linn na bliana 2022.

Déanann an Coimisiún Achtanna Athbhreithnithe a tháirgeadh agus a fhoilsiú freisin, ina léirítear san aon doiciméad amháin na leasuithe uile a rinneadh ar gach Acht leasaithe, agus nótaí mínithe iomlána ann. Cumasaíonn sé sin don léitheoir amharc ar an Acht mar atá faoi láthair, ar fhaisnéis faoi leaganacha roimhe sin, ar na forálacha nó na leasuithe a tosaíodh agus cén uair a tosaíodh iad, agus ar na forálacha nó na leasuithe nár tosaíodh iad go fóill. Chuir an Coimisiún breis agus 20 Acht Athbhreithnithe eile leis an liosta sa bhliain 2022, rud a d'fhág go raibh níos mó ná 450 Acht Athbhreithnithe cothrom le dáta ag deireadh na bliana.

Is é atá sa Liosta Aicmithe ná liosta Achtanna agus lonstraimí Reachtúla atá i bhfeidhm go fóill (mar sin, ní áirítear leis an liosta Achtanna aisghairthe ná lonstraimí Reachtúla cúlghairthe), agus iad aicmithe faoi 36 cinn de cheanteidil nó teidil ábhair agus sainaitheanta de réir Roinn Rialtais iomchuí. Is gnách go bhfoilsítear reachtaíocht in ord croineolaíoch, seachas de réir ábhair. Cumasaítear leis an Liosta Aicmithe don úsáideoir breis agus 2,000 Acht atá i bhfeidhm agus breis agus 15,000 lonstraim Reachtúil atá i bhfeidhm a chuardach de réir ábhair. Nuashonraíodh an Liosta Aicmithe ar bhonn seachtainiúil le linn na bliana 2022.

Thosaigh an Coimisiún ag obair ar cheathrú hacmhainn sa bhliain 2019, ba é sin an Clár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil réamh-1922. Is é atá i gceist leis an obair sin ná a scrúdú cé na píosaí reachtaíochta tánaistí a rinneadh idir na blianta 1821 agus 1922 ar cheart iad a chúlghairm nó a choinneáil. Tabharfaidh sé sin cinnteacht thábhachtach maidir leis an ngné sin de stoc reachtach an Stáit.

AN tEOLAIRE REACHTAÍOCHTA

Déanann an Coimisiún an tEolaire Reachtaíochta a chothabháil. Foilsítear an tEolaire ar Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann, rud a ndéanann Oifig an Ard-Aighne é a óstáil agus a bhainistiú. San Eolaire Reachtaíochta, leagtar éifeachtaí na bpíosaí nua reachtaíochta uile ar an reachtaíocht atá ann cheana amach i dtáblaí ar le gach Acht iad. Mar shampla, chun amharc ar na hathruithe uile a rinneadh ar an *Acht Comharbais, 1965*, ó achtaíodh é, is féidir leis an úsáideoir Acht 1965 a aimsiú ar Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann agus cliceáil ar an táb "Leasuithe, Tosach Feidhme agus Ionstraimí Reachtúla a rinneadh faoin Acht" chun na leasuithe uile a rinneadh ar an Acht ón mbliain 1965 i leith a fheiceáil.

Áirítear leis an Eolaire Reachtaíochta táblaí le haghaidh Achtanna réamh-1922 atá i bhfeidhm go fóill. Áirítear leis an Eolaire freisin táblaí iomlána le haghaidh ionstraimí reachtúla agus éifeachtaí reachtacha a rinneadh le hionstraimí reachtúla ón dáta reatha siar go dtí an 1 Eanáir 1972. Is neamhiomlán atá na táblaí roimh an dáta sin. Níl sé beartaithe faoi láthair an tEolaire Reachtaíochta a leathnú chun go n-áireofar leis ionstraimí reachtúla a rinneadh roimh an mbliain 1972.

Nuashonraíodh an tEolaire Reachtaíochta gach seachtain sa bhliain 2022.

ACHTANNA ATHBHREITHNITHE

Déanann an Coimisiún leaganacha comhdhlúite riaracháin de líon méadaitheach Achtanna, dá ngairtear Achtanna Athbhreithnithe, a ullmhú agus a nuashonrú. Chuir an Coimisiún 20 Acht Athbhreithnithe eile leis an liosta sa bhliain 2022, rud a d'fhág go bhfuil níos mó ná 450 Acht Athbhreithnithe cothrom le dáta anois. Is é atá i leath na nAchtanna sin, beagnach, ná Achtanna a achtaíodh ón mbliain 2004 ar aghaidh agus a ndearnadh leasuithe ar a dtéacs ina dhiaidh sin (amhail *Acht na gCuideachtaí, 2014*, agus an *tAcht um Chosaint Sonraí, 2018*). Ní áirítear leo Achtanna Airgeadais ná an *tAcht Leasa Shóisialaigh (Comhdhlúthú), 2005*, dá bhfuil Acht Athbhreithnithe á ullmhú faoi láthair, mar atá luaite thíos. Is Achtanna roghnaithe réamh-2004 iad na hAchtanna Athbhreithnithe eile, agus áirítear leo grúpaí amhail an dlí fostaíochta, an dlí leanaí, an dlí teaghlach, agus na hAchtanna um Thrácht ar Bhóithre. Áirítear leo na hAchtanna is mó úsáid, amhail *Acht na nArm Tine, 1925*, an *tAcht um Thrácht ar Bhóithre, 1961*, an *tAcht Comharbais, 1965*, *Acht na gComhphobal Eorpach, 1972*, an *tAcht um Cheartas Coiriúil, 1984*, an *tAcht um Rialú Foirgníochta, 1990*, agus an *tAcht um Pleanáil agus Forbairt, 2000*. Cabhraíonn obair an Choimisiúin ar an Eolaire Reachtaíochta leis na hAchtanna Athbhreithnithe a ullmhú.

Nuashonraítear na hAchtanna Athbhreithnithe laistigh de mhí amháin nó dhó ó leasaíodh iad agus foilsítear ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin iad. Nasctar leo ar bhonn aonair ón Acht bunaidh iomchuí ar Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann. Féadfar iad a thaispeáint de réir ailt agus de réir Acht iomlán i bhformáid HTML, agus nótaí mínithe ann, nó féadfar iad a thaispeáint de réir Acht iomlán i bhformáid PDF, agus nótaí mínithe ann nó gan aon nótaí mínithe. Áirítear leis na nótaí mínithe foinsí aon athruithe agus faisnéis faoi thosach feidhme.

Ullmhaíodh thart ar 200 athbhreithniú ar Achtanna Athbhreithnithe laistigh de dhá mhí ó leasaíodh iad sa bhliain 2022, ar lena linn a nuashonraíodh an t-aon Acht amháin roinnt uaireanta i gcásanna áirithe.

Is féidir amharc orthu sin ag <http://revisedacts.lawreform.ie/revacts/alpha>

Lean an Coimisiún le hidirchaidreamh a dhéanamh leis an Roinn Coimirce Sóisialaí sa bhliain 2022 d'fhonn leagan athbhreithnithe den *Acht Leasa Shóisialaigh (Comhdhlúthú), 2005*, a ullmhú agus a fhoilsiú. Is é a bheidh san Acht Athbhreithnithe sin ná na leasuithe uile a rinneadh ar Acht 2005 ón mbliain 2005 i leith i 26 cinn d'Achtanna Leasa Shóisialaigh (Leasú) agus, ar bhonn níos lú, i 14 cinn eile d'Achtanna den Oireachtas. Áireofar leis an Acht Athbhreithnithe freisin mionsonraí eagarthóireachta faoi na céadta ionstraimí reachtúla a rinneadh faoi Acht 2005 nó a rinneadh faoi reachtaíocht níos luaithe agus a coinníodh i bhfeidhm faoi alt 362(2) d'Acht 2005. Tá an obair sin á déanamh ag oifigeach sinsearach sa Roinn, agus an Lámhleabhar Oibriúcháin ón gCoimisiún maidir le hAchtanna Athbhreithnithe a Ullmhú á chomhlíonadh. Ós rud é go bhfuil an obair atá i gceist á déanamh ag ball foirne reatha den Roinn agus ag bail foirne reatha an Choimisiúin, ní shamhlaítear go dtiocfaidh aon chostais bhreise chun cinn as an tionscadal seo. Tá an Roinn agus an Coimisiún araon den tuairim go mbeidh an-fhiúntas ag baint leis an Acht Athbhreithnithe nuair a bheidh sé réidh agus go gcinnteofar leis an Acht sin go mbeidh an corp dlí leasa shóisialaigh níos inrochtana agus go mbeifear in ann é a choinneáil cothrom le dáta sa todhchaí. Táthar ag súil leis anois go mbeidh an tAcht Athbhreithnithe réidh sa bhliain 2023. Cuirfear é ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin agus ar shuíomh Gréasáin na Roinne trí Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann ansin.

BUNACHAR SONRAÍ AN LIOSTA AICMITHE REACHTAÍOCHTA

Déanann an Coimisiún Liosta Aicmithe den Reachtaíocht atá i bhFeidhm a chothabháil, rud ina bhfuil breis agus 2,000 Acht agus breis agus 15,000 Ionstraim Reachtúil, agus iad eagraithe faoi 36 cinn de cheannteidil nó teidil ábhair. Tá reachtaíocht ar fáil don phobal faoi láthair san ord ina ndearnadh í agus tá sí liostaithe go croineolaíoch de réir uimhreach ar Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann. Fágann sé sin go bhfuil sé deacair do dhlíodóirí, do chomhlachtaí earnála poiblí agus don phobal a shuí cé na hAchtanna éagsúla lena bpléitear le hábhar amháil an dlí comhshaoil, an dlí rialtais áitiúil nó an dlí teaghlaigh. Is acmhainn úsáideach é an Liosta Aicmithe ina leith sin, toisc go ngrúpáiltear na hAchtanna le chéile de réir ábhair ann. Tá an Liosta Aicmithe ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin. Tá nasc chuig an Liosta Aicmithe le fáil ar leathanach baile Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann.

Tugtar an Liosta Aicmithe cothrom le dáta ar bhonn seachtainiúil, agus leas á bhaint as faisnéis chomhtháite ón obair a dhéanann an Coimisiún ar an Eolaire Reachtaíochta i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht.

AN CLÁR UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ REACHTÚIL RÉAMH-1922

Agus tacaíocht faighte aige ó Oifig an Ard-Aighne, chuir an Coimisiún tús le taighde sa bhliain 2019 chun eilimintí áirithe atá fágtha den Chlár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil a

chríochnú. Tosaíodh le haschur a sholáthar faoin gClár reatha um Athchóiriú an Dlí Reachtúil díreach tar éis achtú an *Achta um Athchóiriú an Dlí Reachtúil (Réamh-1922)*, 2005. Ag gníomhú dó faoi chúig Acht Athbhreithnithe eile a achtaíodh idir na blianta 2007 agus 2016, d'éirigh leis an Tionscadal slacht suntasach a chur ar leabhar reachtanna na hÉireann, go háirithe tríd an reachtaíocht réamh-1922 agus iar-1922 atá as feidhm a aisghairm agus trí liostaí críochnaitheacha de na hAchtanna poiblí, áitiúla agus príobháideacha réamh-1922 a coinníodh a sholáthar araon. Thug an obair sin soiléire thábhachtach maidir leis an méid reachtaíochta príomha réamh-1922 atá i bhfeidhm go fóill sa Stát.

Baineadh leibhéal comhchosúil soiléire amach maidir leis an reachtaíocht thánaisteach réamh-1922 (dá ngairtear ionstraimí reachtúla anois) a rinneadh suas go dtí an bhliain 1820. Cúlghaireadh leis an *Achta um Athchóiriú an Dlí Reachtúil, 2015*, na hionstraimí uile a rinneadh roimh an 1 Eanáir 1821, seachas líon teoranta ionstraimí a coinníodh faoin sceideal a ghabhann leis an Acht sin. Is é atá i gceist leis an obair atá ar bun ag an gCoimisiún faoin gClár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil a tosaíodh sa bhliain 2019 ná scrúdú a dhéanamh ar na píosaí reachtaíochta tánaistí a rinneadh idir na blianta 1821 agus 1922 d'fhonn a chinneadh cé na píosaí ar cheart iad a chúlghairm nó a choinneáil. Is é an toradh deiridh a bheidh ar an gcéad chuid den obair sin ná go n-achtófar Bille lena bpléifear le hionstraimí a rinneadh idir na blianta 1821 agus 1860. Tar éis ceadú a fháil ón Rialtas i mí na Samhna 2022, tá obair ar siúl anois chun an dréacht a thabhairt i gcrích. Beidh Bille eile ag teastáil chun plé leis an ábhar a rinneadh idir na blianta 1861 agus 1922. Agus iad achtaithe, tabharfar leis na Billí sin léargas cuimsitheach ar an reachtaíocht thánaisteach réamh-1922, rud lena gcomhlánófar an léargas cuimsitheach a baineadh amach cheana féin trí obair an Chláir ar na hAchtanna réamh-1922.

CAIBIDIL 4

TACAÍOCHT RIARACHÁIN AGUS TAIGHDE SA BHLIAIN 2022

RÉAMHRÁ

Soláthraíonn foireann bheag riaracháin an Choimisiúin seirbhísí corparáideacha riaracháin agus gnó atá éifeachtach, nua-aimseartha agus gairmiúil don Choimisiún chun tacú leis an gCoimisiún na cuspóirí atá aige a chomhlíonadh. Áirítear leo sin seirbhísí tacaíochta gnó amhail bainistíocht acmhainní daonna, bainistíocht airgeadais, tacaíocht dlí agus chorparáideach, agus tacaíocht teicneolaíochta faisnéise.

Déanann an Bainisteoir Leabharlainne agus Faisnéise leabharlann chlóite agus ar líne agus acmhainní faisnéise dlí an Choimisiúin a bhainistiú, a athbhreithniú agus a fhorbairt agus soláthraíonn sí acmhainní reatha feasachta agus oiliúna don fhoireann taighde dlí. Déanann sí an réimse ‘cuardaigh na foilseacháin uainn’ de shuíomh Gréasáin an Choimisiúin a chothabháil freisin.

Le linn na bliana 2022, lean foireann riaracháin an Choimisiúin le ról tábhachtach a imirt i bhfianaise phaindéim COVID-19. Bhí plean leanúnachais gnó i bhfeidhm ag an bhfoireann riaracháin agus ag an gCoiste Bainistíochta chun a chinntiú go leanfaí ar aghaidh le hobair an Choimisiúin ar bhonn cianda. Chomhlíon an fhoireann riaracháin an reachtaíocht iomchuí agus na treoirlínte iomchuí freisin, go háirithe trí shocruithe cianoibre a chur chun feidhme.

Tá struchtúr eagraíochta an Choimisiúin (amhail mí na Nollag 2022) leagtha amach in Aguisín A.

AN COIMISIÚN

Cuimsíonn an Coimisiún an tUachtarán agus ceathrar Coimisinéirí eile. Is é an Rialtas a cheapann na Coimisinéirí ar feadh téarma cúig bliana ar a mhéad, agus féadfar a gceapachán a athnuachan. I mí Dheireadh Fómhair 2018, rinne an Rialtas an Breitheamh Onórach Mary Laffoy, iarbhreitheamh den Chúirt Uachtarach, a cheapadh mar Uachtarán ar an gCoimisiún ar feadh téarma trí bliana. Scoir an téarma sin an 14 Eanáir 2022. Rinneadh an Breitheamh Onórach Frank Clarke, iar-Phríomh-Bhreitheamh, a cheapadh mar Uachtarán ar an gCoimisiún an 12 Iúil 2022 ar feadh téarma cúig bliana. Maidir leis an gceathrar Coimisinéirí eile, ba é an cleachtas go dtí seo ná Coimisinéir amháin a cheapadh ar bhonn lánaimseartha agus an triúr Coimisinéirí eile a cheapadh ar bhonn páirtaimseartha. Ceapadh an tUas. Richard Barrett mar Choimisinéir lánaimseartha i mí Aibreáin 2022 ar feadh téarma ceithre bliana. Cheap an Rialtas na Coimisinéirí seo a leanas ar feadh téarma cúig bliana. Ceapadh an Breitheamh Onórach Maurice Collins, breitheamh den Chúirt Achomhairc ag an am, agus an Dr Andrea Mulligan BL, Ollamh Cúnta le Dlí, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, le héifeacht ón 1 Deireadh Fómhair 2020. Ceapadh an Breitheamh Onórach Niamh Hyland, breitheamh den Ard-Chúirt, an 14 Bealtaine 2021.

Tá an Coimisiún freagrach mar chomhlacht as na feidhmeanna reachtúla atá aige faoin *Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975*, a chomhlíonadh. Áirítear leis na feidhmeanna sin dlí na hÉireann a choimeád faoi bhreithniú d'fhonn é a athchóiriú. Tagann na nithe seo a leanas faoin míniú ar athchóiriú an dlí faoi Acht 1975: an dlí a fhorbairt, an dlí a chódú, lena n-áirítear an dlí a shimpliú agus a fhreacnairciú, agus reachtaíocht a athbhreithniú agus a chomhdhlúthú. Ní mór don Choimisiún cláir um athchóiriú an dlí a dhréachtú ó am go ham freisin lena mbreithniú agus lena gceadú ag an Rialtas. Foilsíonn an Coimisiún tograí le haghaidh athchóiriú an dlí sna Tuarascálacha uaidh, a mbíonn dréachtreachtaíocht iontu de ghnáth le haghaidh aon athchóirithe atá beartaithe a chur chun feidhme, tar éis dó dul i ndáil chomhairle maidir leis na tograí sin i bPáipéir Chomhairliúcháin. Déanann an Coimisiún formhaoirseacht ar threo agus inneachar na n-aschur taighde uile uaidh. Is í an fhoireann taighde dlí a fhorbraíonn na haschuir sin i ndrúchtfhoirm ar dtús. Maidir le tograí le haghaidh athchóiriú an dlí, is iad na príomh-aschuir ón gCoimisiún ná a chláir um athchóiriú an dlí agus na Páipéir Chomhairliúcháin agus na Tuarascálacha uaidh. Maidir lena chuid oibre i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht, is iad na príomh-aschuir ón gCoimisiún ná an tEolaire Reachtaíochta, Achtanna Athbhreithnithe, an Liosta Aicmithe Reachtaíochta, agus an Clár um Athchóiriú an Dlí Reachtuil réamh-1922. Déanann an Coimisiún formhaoirseacht agus faireachán ar bhreitheanna tábhachtacha riaracháin agus airgeadais freisin, le tacaíocht ón bhfoireann riaracháin agus ón gCoiste Bainistíochta. Tagann an Coimisiún le chéile go foirmiúil mar chomhlacht deich n-uaire ar a laghad in aghaidh na bliana.

AN COISTE BAINISTÍOCHTA

Le linn na bliana 2022, chuimsigh Coiste Bainistíochta an Choimisiúin an Coimisinéir lánaimseartha, an Ceann Riaracháin, an Stiúrthóir Taighde, an Bainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht, na Leas-Stiúrthóirí Taighde, an Bainisteoir Leabharlainne agus Faisnéise, an Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht, agus Bainisteoir Tionscadail an Chláir um Athchóiriú an Dlí Reachtuil. Tagann an Coiste Bainistíochta le chéile ar bhonn tráthrialta chun athbhreithniú a dhéanamh ar na mór-shaincheistanna uile a bhaineann le hoibriú éifeachtúil éifeachtach an Choimisiúin. Ceann amháin de na príomhfhreagrachtaí atá ar an gCoiste is ea faireachán a dhéanamh ar an dul chun cinn ar na spriocanna atá leagtha amach i gclár oibre an Choimisiúin a bhaint amach.

AN FHOIREANN RIARACHÁIN

Amhail mí na Nollag 2022, chuimsigh foireann riaracháin an Choimisiúin Bríd Rogers Uas., an Ceann Riaracháin, agus triúr ball foirne.

Bhí freagracht fhoriomlán ar an bhfoireann riaracháin as na nithe seo a leanas le linn na bliana 2022:

- Na hidirbhearta airgeadais uile sa Choimisiún a bhainistiú, a phróiseáil agus a thuairisciú;
- Bonneagar cóiríochta agus bonneagar TF an Choimisiúin a bhainistiú;
- Feidhm acmhainní daonna an Choimisiúin a bhainistiú, lena n-áirítear próisis earcaíochta a eagrú faoin gceadúnas a fuair an Coimisiún ón gCoimisiún um

Cheapacháin Seirbhíse Poiblí;

- Tacaíocht riaracháin a thabhairt don fhoireann taighde; agus
- Raon éagsúil feidhmeanna riaracháin a chur i gcrích i ndáil le foilseacháin a sheoladh agus i ndáil le Páipéir Chomhairleacha agus Tuarascálacha a fhoilsiú ar líne (agus i ndáil le rith cló teoranta Páipéar Comhairleach agus Tuarascálacha a shocrú).

Chomh maith leis sin, déanann an fhoireann riaracháin socruithe le haghaidh na foilseacháin ón gCoimisiún a dháileadh agus pleanálann agus eagraíonn sí na cúraimí éagsúla a bhaineann leis na foilseacháin ón gCoimisiún a sheoladh. Socraíonn sí seirbhísí bainistíochta ócáidí agus seirbhísí corparáideacha a bhaineann le seoltaí, le seimineáir agus, nuair is iomchuí, leis an gcomhdháil bhliantúil freisin. Mar a luadh cheana féin, níor thionóil an Coimisiún comhdháil bhliantúil sa bhliain 2022 de dheasca phaindéim COVID-19.

SEIRBHÍSÍ LEABHARLAINNE AGUS FAISNÉISE

Is é an príomhról atá ag leabharlann an Choimisiúin ná na riachtanais a bheidh ag na Coimisinéirí agus ag foireann taighde an Choimisiúin le seirbhísí leabharlainne agus faisnéise a réamh-mheas agus freagairt do na riachtanais sin.

Le linn na bliana 2022, d'oibrigh Órla Gillen Uas., an Bainisteoir Leabharlainne agus Faisnéise, i gcomhar le soláthraithe chun a chinntiú go mbeadh rochtain as an láithreán ag baill foirne ar bhailiúchán breisithe acmhainní ar líne. D'éascaigh sí rochtain ar an mbailiúchán clóite nuair ab fhéidir freisin, ar aon dul le prótacail nuashonraithe. Forlíonadh na hacmhainní seachtracha sin a bhuí leis an nuashonrú feasachta reatha a ghin sí ar bhonn inmheánach gach lá agus a bhuí leis an oiliúint grúpa a reáchtáladh ar na seirbhísí éagsúla a sholáthraíonn an leabharlann. Lean sí uirthi ag obair chun feabhas a chur ar an raon faisnéise, agus ar a mhionsonraithe atá an fhaisnéis, a sholáthraítear ar an tairseach cuardaigh sheachtraigh maidir le tionscadail agus foilseacháin chorparáideacha ón gCoimisiún, atá ar fáil trí shuíomh Gréasáin an Choimisiúin, agus lean sí le tacaíocht iomchuí a thabhairt nuair a bhíodhas ag ullmhú d'fhoilseacháin a sheoladh.

AN FHOIREANN TAIGHDE

Is é an príomhról atá ag an bhfoireann taighde ná dréacht-téacsanna a fhorbairt lena mbreithniú ag an gCoimisiún. Áirítear leis an obair sin Páipéar Scóipe tosaigh a ullmhú do thionscadal ar leith, rud ina leagtar amach paraiméadair na réimsí lena mbaineann. Is é atá i gceist leis na céimeanna ina dhiaidh sin den tionscadal ná dréacht-Pháipéir Chomhairliúcháin (dár gaireadh Páipéir Saincheisteanna idir na blianta 2013 agus 2020) agus dréacht-Tuarascálacha a fhorbairt.

Bhí an fhoireann taighde um athchóiriú an dlí faoi cheannas ag Rebecca Coen, Stiúrthóir Taighde an Choimisiúin, sa bhliain 2022. Ba é an Dr Robert Noonan an Leas-Stiúrthóir Taighde. Ceapadh Leanne Caulfield Uas. mar Leas-Stiúrthóir Taighde i mí Iúil 2022, agus ba í Suzanne Scott Uas. an taighdeoir dlí buan sa Choimisiún. Sa bhliain 2022, bhí an seisear eile den ochtar taighdeoirí lánaimseartha ceadaithe atá ag an gCoimisiún fostaithe ar chonarthaí téarma shocráithe.

Bhí obair an Choimisiúin i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht (an tEolaire Reachtaíochta, Achtanna Athbhreithnithe, an Liosta Aicmithe Reachtaíochta agus an Clár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil) faoi fhormhaoirseacht ag Alma Clissmann, Aturnae agus an Bainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht, agus ag Kate Doran BL, an Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht, sa bhliain 2022. Mar a luadh cheana féin, thosaigh an Coimisiún ag obair sa bhliain 2019 ar thionscadal trí bliana um Athchóiriú an Dlí Reachtúil, rud a bhaineann le hionstraimí reachtúla réamh-1922. Tá an tionscadal á bhainistiú ag Fiona Carroll Uas., Aturnae, le cúnamh ó bheirt taighdeoirí dlí cheadaithe bhreise atá fostaithe ar chonarthaí téarma shocraithe.

Le tacaíocht ó na Leas-Stiúrthóirí Taighde, stiúránn agus bainistíonn an Stiúrthóir Taighde an fhoireann taighde um athchóiriú an dlí agus tugann sí comhairle agus cúnamh do na taighdeoirí d'fhonn aschur cuí agus cáilíocht chúí oibre a dhearbhu. Áirítear leis sin taighde cúlra ginearálta a dhéanamh, Páipéir Scóipe a ullmhú agus dréacht-doiciméid, dréacht-Pháipéir Chomhairliúcháin agus dréacht-Tuarascálacha a ullmhú lena mbreithniú ag an gCoimisiún. Tagann an Stiúrthóir Taighde, an Leas-Stiúrthóir Taighde, an Bainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht, an Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht agus an fhoireann taighde dlí le chéile mar ghrúpa ar bhonn tráthrialta chun tuairimí a mhalartú maidir leis na réimsí ar a mbíonn siad ag déanamh taighde. Tugtar spreagadh do thaighdeoirí ailt a fhoilsiú in irisleabhair dhlí iomchuí agus iad ag obair leis an gCoimisiún. Áirítear leo sin ailt ina bpléitear le réimsí ar a mbíonn an taighdeoir ag obair go gníomhach.

AIRGEADAS

Ioncam agus caiteachas

Cistítear an Coimisiún le deontas i gcabhair ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, rud a sholáthraítear trí vóta bliantúil Oifig an Ard-Aighne. Tá an t-ioncam iomlán a fuarthas ó gach foinse (go háirithe an deontas i gcabhair, mar aon le haon ghlanchistiú iarchurtha ó phinsin, aistrithe chuig an gcuntas caipitil, agus aon aisíocaíochtaí ón Roinn Coimirce Sóisialaí) sa bhliain 2022 leagtha amach sna Ráitis Airgeadais ón gCoimisiún don bhliain 2022, mar atá in Aguisín C thíos. Cumhdaíodh leis an gcaiteachas a tabhaíodh tuarastail na gCoimisinéirí agus na mball foirne, íocaíochtaí pinsin, forchostais chiosa agus áitribh, cothabháil acmhainní leabharlainne an Choimisiúin, cothabháil líonra TF an Choimisiúin, agus costais phriontála agus dáileacháin.

SOCRUITHE RIALACHAIS

Is ar an gCoimisiún atá an fhreagracht agus an chuntasacht fhoriomlán as gníomhaíochtaí an Choimisiúin. Agus an ról sin á chomhlíonadh aige, faigheann an Coimisiún cúnamh ón gCoiste Bainistíochta, ón bhfoireann riaracháin agus ón bhfoireann taighde. Is é Ard-Stiúrthóir Oifig an Ard-Aighne an tOifigeach Cuntasaíochta don Choimisiún.

Faoi nósanna imeachta cuntasaíochta reatha, íostarraingítear cistiú ó Oifig an Ard-Aighne ar bhonn míosúil trí dheontas i gcabhair. Tá comhaontú seirbhíse i bhfeidhm idir an Coimisiún agus Oifig an Ard-Aighne.

Iniúchóireacht Sheachtrach

Cuireadh cuntais leithreasa don bhliain 2022 faoi bhráid an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste lena n-iniúchadh, mar atá leagtha amach in Aguisín C thíos. A luaithe a cheadaítear na cuntais, seoltar chuig an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe iad agus leagtar faoi bhráid Thithe an Oireachtais iad de réir an *Achta fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975*.

Iniúchóireacht Inmheánach

An Coiste Iniúchóireachta

Déanann Coiste Iniúchóireachta Oifig an Ard-Aighne iniúchadh ar an gCoimisiún gach bliain freisin.

Íocaíochtaí prasa

Le linn na bliana 2022, níor thabhaigh an Coimisiún aon phionóis úis faoin *Acht um Íoc Pras Cuntas, 1997*, arna leasú le *Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála), 2002*.

Na hAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001

Tá an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí ina chomhlacht poiblí chun críocha na *nAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001*.

AN CÓD CLEACHTAIS CHUN COMHLACHTAÍ STÁIT A RIALÚ

Le linn thréimhse na Tuarascála Bliantúla seo, chinntigh an Coimisiún go raibh a chuid beartas agus nósanna imeachta ar aon dul leis an leagan athbhreithnithe den Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016.

Soláthraítear leis an gCód Cleachtais creat le haghaidh an dea-chleachtas i rialachas corparáideach a chur i bhfeidhm i gcomhlachtaí tráchtála stáit agus i gcomhlachtaí neamhthráchtála stáit. Leagtar amach sa Chód na ceanglais chomhlíonta atá ar chomhlachtaí neamhthráchtála stáit amhail an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí sna réimsí seo a leanas, atá pléite thíos:

- Tuarascálacha, Luach Saothair agus Cuntais
- Córas Rialaithe Inmheánaigh Airgeadais
- Iompar Stiúrthóirí agus Fostaithe
- Soláthar
- Taisteal agus Cothú
- Bainistíocht Riosca
- Ráiteas Aschuir

Tuarascálacha, Luach Saothair agus Cuntais

Leagtar amach in Aguisín C den Tuarascáil Bhliantúil seo faisnéis ghinearálta faoi ioncam agus airgeadas an Choimisiúin sa bhliain 2022.

Is leagtha amach in Aguisín C freisin atá sceideal freastail ar chruinnithe an Choimisiúin don bhliain 2022, lena n-áirítear na táillí agus na speansais a fuair gach Coimisinéir, dá mba ann dóibh.

Tá figiúirí a bhaineann le tuarastail agus speansais na gCoimisinéirí agus leis na costais a thabhaigh siad agus iad ag freastal ar chomhdhálacha sa bhliain 2022 leagtha amach in Aguisín C freisin.

Taisteal agus Cothú

Nuair is iomchuí, eagraíonn an tAonad Seirbhísí Dlí agus Corparáideacha eiltí agus cóiríocht agus íocann sé astu roimh ré, i gcomhréir le beartas taistil an Rialtais. Ní mór aon speansais ghaolmhara eile a dhearbhu. Mar thoradh ar phaindéim COVID-19, níor thaistil an Coimisiún ná aon bhaill foirne thar lear sa bhliain 2022.

Córas Rialaithe Inmheánaigh Airgeadais

Tá córas cuí rialaithe inmheánaigh airgeadais i bhfeidhm ag an gCoimisiún, rud a ndéanann an tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste agus Coiste Iniúcháireachta Oifig an Ard-Aighne athbhreithniú air gach bliain.

Iompar Coimisinéirí agus Fostaithe

Tá Cód Iompair Gnó do Choimisinéirí i bhfeidhm ag an gCoimisiún, rud a glacadh agus a ceadáíodh go foirmiúil. Is státseirbhísigh iad na baill foirne riaracháin de chuid an Choimisiúin agus ceanglaítear orthu ceanglais Chód Caighdeán agus Iompair na Státseirbhíse agus an *Achta um Rúin Oifigiúla, 1963*, a chomhlíonadh.

Soláthar

Is í an fhoireann riaracháin a sheolann soláthar sa Choimisiún, agus í ag cinntiú go mbíonn soláthar ag teacht le dlí an Aontais Eorpaigh agus le ciorcláin ón Rialtas. Bíonn sí i dteagmháil thráthrialta leis an Oifig um Sholáthar Rialtais chun leas a bhaint as seirbhísí bainistithe láraithe nuair is ann dóibh.

Clár Rioscaí an Choimisiúin

Nuashonraíodh Clár Rioscaí an Choimisiúin sa bhliain 2022 agus coinníonn an Coimisiún é faoi athbhreithniú tráthrialta.

An Ráiteas Straitéise agus an Clár Oibre Bliantúil

Ar an leibhéal eagraíochta, is é a ghabhann leis na Príomhchuspóirí atá sa *Ráiteas Straitéise 2021 – 2023* ón gCoimisiún ná spriocanna a leagtar amach i gclár oibre bliantúil an Choimisiúin. Déanann an Coiste Bainistíochta agus an Coimisiún faireachán tráthrialta ar an dul chun cinn ar na spriocanna sin a bhaint amach.

An Córas Bainistíochta agus Forbartha Feidhmíochta

Is tríd an gCóras Bainistíochta agus Forbartha Feidhmíochta a bhainistítear feidhmíocht na mball foirne aonair, lena n-áirítear taighdeoirí dlí.

ÉIFEACHTÚLACHT FUINNIMH

De réir *Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éifeachtúlacht Críochúsáide Fuinnimh agus Seirbhísí Fuinnimh), 2009* (I.R. Uimh. 542 de 2009), agus de réir Threoir 2006/32/CE, chinntigh an Coimisiún le linn na bliana 2022 go ndearna sé bearta cuí maidir le caomhnú fuinnimh agus maidir le húsáid fuinnimh a laghdú ina áitreabh oifige.

AN tACHT UM SHAORÁIL FAISNÉISE, 2014

Leanann an Coimisiún ar aghaidh ag comhlíonadh na n-oibleagáidí atá air faoin *Acht um Shaoráil Faisnéise, 2014*, de réir na Scéime Saorála Faisnéise uaidh atá foilsithe ar a shuíomh Gréasáin, www.lawreform.ie. Taifeadtar iarrataí saorála faisnéise i Loga Saorála Faisnéise an Choimisiúin, atá mar chuid den Scéim Saorála Faisnéise uaidh. Fuair an Coimisiún ocht n-iarraidh saorála faisnéise sa bhliain 2022.

AN tACHT FÁ CHOIMISIÚN NA HÉIREANN UM CHEARTA AN DUINE AGUS COMHIONANNAS, 2014

Tá oibleagáid reachtúil ar chomhlachtaí poiblí (faoi alt 42 den Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, 2014) cearta an duine agus comhionannas a chur chun cinn. Tugtar “an dualgas earnála poiblí” ar an oibleagáid sin de ghnáth. Ceann amháin de na luachanna atá ag an gCoimisiún faoin Ráiteas Straitéise 2021 – 2023 uaidh is ea “cearta an duine agus comhionannas a chur chun cinn i ngach a ndéanamid”. D’fhéach an Coimisiún leis an dualgas sin a chomhlíonadh ar roinnt bealaí le linn na bliana 2022:

1. Inrochtaineacht na saothar uainn agus na gcumarsáidí seachtracha uainn

Sa bhliain 2022, fuair baill foirne taighde an Choimisiúin oiliúint i mBéarla simplí ón Áisíneacht Náisiúnta Litearthachta d’Aosaigh chun a chinntiú go mbeadh na foilseacháin uaidh amach anseo scríofa i stíl shoiléir inrochtana.

Dhréachtaigh an Coimisiún achoimre i mBéarla simplí ar an bPáipéar Comhairliúcháin uaidh ar Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh freisin, chun a chinntiú go bhféadfadh gach duine an próiseas comhairliúcháin ar an tionscadal sin a rochtain ar bhonn cothrom le daoine eile. Is faoi Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas atá feidhm ag an oibleagáid chun ábhar a dhéanamh inrochtana. Chomh maith leis sin, chruthaigh an Coimisiún suirbhéanna inrochtana chun deiseanna comhairliúcháin a leathnú agus d’fhéach sé go gníomhach le dul i ndáil chomhairle le grúpaí a n-imríonn an taighde i réimse athchóiriú an dlí tionchar orthu. A bhuí leis na bearta sin, cruthaíodh tuilleadh deiseanna don Choimisiún caidreamh fiúntach a dhéanamh le geallsealbhóirí a bhféadfadh nach rachfaí i dteagmháil leo trí phróisis chomhairleacha thraidisiúnta.

D’oibrigh an Coimisiún ar Bheartas um Eitic Taighde a fhorbairt freisin, agus breacchuntas á thabhairt ar na nósanna imeachta atá le leanúint chun a chinntiú go ndéanfar leasanna comhairlithe, go háirithe na comhairlithe sin atá i mbaol, atá “soghonta” nó a thagann ó ghrúpa mionlaigh, a chosaint le linn an phróisis comhairliúcháin agus taighde.

2. Cearta an duine agus comhionannas a chur chun cinn trí chuimsitheacht in earcaíocht

(a) Neodracht ó thaobh inscne de

Ar mhaithe le comhionannas agus cuimsitheacht a chur chun cinn, leasaigh an

Coimisiún na doiciméid earcaíochta uaidh trí théarmaí atá neodrach ó thaobh inscne de amhail 'siad, etc.' a chur in ionad aon tagairtí do 'sé, etc.' agus 'sí, etc.'.

(b) Intéirneacht Rochtana Taighde Dlí

Thairg an Coimisiún Intéirneacht íoctha Rochtana Taighde Dlí den chéad uair riamh sa bhliain 2021. Leathnaíodh sa bhliain 2022 í chun oibriú i gcomhpháirt le hOifig an Ard-Aighne.

Tá an Coimisiún aireach ar an bhfianaise ar na bacainní indíreacha atá ann ar dhul isteach i ngairmeacha dlí, ar bacainní iad ar dóigh dóibh tionchar a imirt ar ghrúpaí atá faoi mhíbhuntáiste socheacnamaíoch go háirithe (Hook Tangaza (2018) Athbhreithniú ar Oideachas agus Oiliúint Dlí-Chleachtóirí). Cruthaíodh an Scéim Intéirneachta Rochtana Taighde Dlí chun deis intéirneachta ag an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí a thabhairt do mhic léinn dlí a thagann ó chúlraí atá faoi mhíbhuntáiste socheacnamaíoch nó a bhfuil míchumas orthu. Tá sé mar aidhm leis an intéirneacht rochtana éagsúlacht a mhéadú i measc an lucht dlí agus feabhas a chur ar rochtain ar dheiseanna do mhic léinn ó chúlraí atá faoi thearcionadaíocht.

AN tACHT UM NOCHTADH COSANTA, 2014

Faoi alt 22 den Acht um Nochtadh Cosanta, 2014, ceanglaítear ar an gCoimisiún, mar chomhlacht poiblí, tuarascáil bhliantúil a fhoilsiú i ndáil leis an líon nochtaí cosanta a rinneadh dó sa bhliain roimhe sin agus ar an ngníomh, más ann, a rinneadh mar fhreagra ar aon nochtaí cosanta den sórt sin.

Ní dhearnadh aon nochtaí cosanta le linn na bliana 2022. Ba sa bhliain 2021 a seoladh an t-imscrúdú ar an nochtadh a rinneadh i mí Dheireadh Fómhair 2020. Tar éis an t-imscrúdú sin a athbhreithniú, áfach, cinneadh tabhairt faoi imscrúdú úr. Sa Tuarascáil a fuarthas sa bhliain 2022, níor seasadh le haon cheann de na nithe a tháinig faoin Acht um Nochtadh Cosanta, 2014. Cé gur moladh roinnt athruithe nós imeachta sa Tuarascáil, níor ghá don Choimisiún aon ghníomh eile a dhéanamh. Ghlac an Coimisiún le fionnachtana agus moltaí na Tuarascála.

AN RÚN ÓN gCOIMISIÚN MAIDIR LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS AGUS NA hASCHUIR DON BHLIAIN 2022

Cheadaigh an Coimisiún an téacs seo a leanas ag an gcruinniú dá chuid i mí Aibreáin 2022.

"Bhreithnigh an Coimisiún na dréacht-Ráitis Airgeadais don Choimisiún don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022, ar scaip an Ceann Riaracháin iad roimh an gcruinniú.

Chomhaontaigh an Coimisiún gur léiríodh go cuí sna dréacht-Ráitis Airgeadais suim an deontais i gcabhair a fuair an Coimisiún don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022 agus gur léiríodh go cuí iontu freisin ioncam agus caiteachas míosúil an Choimisiúin le linn na bliana 2022, rud a ndearna an Coimisiún é a thabhairt faoi deara agus a cheadú roimhe sin ag gach ceann de na cruinnithe dá chuid sa bhliain 2022 agus ag an gcruinniú dá chuid i mí Eanáir 2023.

Maidir leis na haschuir ón gCoimisiún le linn na bliana 2022, lenar áiríodh Plépháipéir ar athchóiriú an dlí a ullmhú agus, nuair ab iomchuí, a fhoilsiú, dréachtfhoilseacháin a fhorbairt ar mhaithe lena bhfoilsiú sa bhliain 2022, agus aschuir óna chuid taighde i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht, thug an Coimisiún **faoi deara** freisin go raibh na haschuir sin ag teacht lena chlár oibre taighde, rud a ndearna an Coimisiún é a thabhairt faoi deara agus a cheadú roimhe sin ag gach ceann de na cruinnithe dá chuid sa bhliain 2022."

AGUISÍN A
CAIRT EAGRAÍOCHTA AN CHOIMISIÚIN UM ATHCHÓIRIÚ
AN DLÍ

**Coimisiún:
Uachtarán
Coimisinéir Lánaimseartha
Triúr Coimisinéirí Páirtaimseartha**

Stiúrthóir
Taighde

Bainisteoir um
Rochtain ar
Reachtaíocht

Ceann
Riaracháin

Leas- Stiúrthóir Taighde	Leas- Stiúrthóir Taighde
--------------------------------	--------------------------------

Leas- Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht	Leas- Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht	Bainisteoir Tionscadail an Chláir um Athchóiriú an Dlí Reachtúil
--	--	--

Bainisteoir
Leabharlainne
agus
Faisnéise

Oifigeach Feidhmiúcháin TFC agus TDC	Oifigeach Feidhmiúcháin AD agus TDC	Oifigeach Feidhmiúcháin Airgeadas agus TDC
--	---	---

Seisear
Taighdeoirí
Dlí

Beirt
Taighdeoirí
Dlí

Oifigeach
Cléireachais
TDC

TDC = Tacaíocht Dlí agus Chorporáideach

AGUISÍN B
TUARASCÁLACHA AGUS RÁITIS AIRGEADAIS AN
CHOIMISIÚIN UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ 2022

Coimisiún um Athchóiriú an Dí

Tuarascálacha agus Ráitis Airgeadais

don bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Clár Ábhar

	Leathanach
Faisnéis faoin gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí	1
Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste	2 - 3
Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil na gComhaltaí den Choimisiún	4 - 8
Ráiteas faoi Rialú Inmheánach	9 - 10
Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim	11
Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach	12
Ráiteas faoin Staid Airgeadais	13
Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid	14
Nótaí leis na Ráitis Airgeadais	15 - 28

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Faisnéis

Uachtaráin

An Breitheamh Onórach Mary Laffoy (a chuaigh ar scor an 14/01/2022)
An Breitheamh Onórach Frank Clarke (a ceapadh an 12/07/2022)

Coimisinéirí

An tUas. Richard Barrett - Coimisinéir lánaimseartha (a ceapadh an 05/04/2022)
An Breitheamh Onórach Maurice Collins - Coimisinéir Páirtaimseartha
An Dr Andrea Mulligan BL - Coimisinéir Páirtaimseartha
An Breitheamh Onórach Niamh Hyland - Coimisinéir Páirtaimseartha

Oifig chláraithe

An Coimisiún um Athchóiriú an Dlí
An 5ú hUrlár
Teach Styne
Sráid Haiste Uachtarach
Baile Átha Cliath
Baile Átha Cliath 2

Iniúchóir

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
3A Sráid an Mhéara Uachtarach
Baile Átha Cliath 1
001 PF72

Baincéirí

Danske Bank
3 Plás Mháistir an Chuain
Baile Átha Cliath 1



Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste Comptroller and Auditor General

Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Tuairim ar na ráitis airgeadais

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022, mar a cheanglaítear faoi fhorálacha alt 9 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Cuimsíonn na ráitis airgeadais

- an ráiteas faoi ioncam agus caiteachas agus cúlchistí coinnithe ioncaim
- an ráiteas faoi ioncam cuimsitheach
- an ráiteas faoin staid airgeadais
- an ráiteas faoi shreabhadh airgid, agus
- na nótaí gaolmhara, lena n-áirítear achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasáíochta.

I mo thuairim, tugtar sna ráitis airgeadais léargas fírinneach cóir ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí ag an 31 Nollaig 2022 agus ar a ioncam agus a chaiteachas don bhliain 2022 de réir Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais (FRS) 102 – *An Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann*.

Bonn na tuairime

Rinne mé m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht arna bhfógairt ag Eagraíocht Idirnáisiúnta na nUasfhoras Iniúcháireachta. Tá cur síos déanta san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo ar na freagrachtaí atá orm faoi na caighdeáin sin. Táim neamhspleách ar an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí agus chomhlíon mé na freagrachtaí eiticíúla eile atá orm de réir na gcaighdeán.

Creidim gur leor agus cuí an fhianaise iniúchta a fuair mé chun bonn a thabhairt do mo thuairim.

Tuarascáil ar fhaisnéis seachas na ráitis airgeadais agus ar ábhair eile

Chuir an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí faisnéis áirithe eile i láthair i dteannta na ráiteas airgeadais. Cuimsíonn an fhaisnéis sin an ráiteas rialachais agus tuarascáil na gcomhaltaí den Choimisiún agus an ráiteas faoi rialú inmheánach. Tá cur síos déanta san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo ar na freagrachtaí atá orm tuairisciú ar fhaisnéis den sórt sin agus ar ábhair áirithe eile ar a dtuairiscím trí eisceacht.

Níl aon rud le tuairisciú agam ina leith sin.

Mary Henry
Le haghaidh agus thar ceann an
Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste
26 Meán Fómhair 2023

Aguisín leis an tuarascáil

Freagrachtaí na gcomhaltaí den Choimisiún

Mar atá leagtha amach sa ráiteas rialachais agus i dtuarascáil na gcomhaltaí den Choimisiún, tá na comhaltaí den Choimisiún freagrach as na nithe seo a leanas

- ráitis airgeadais bhliantúla a ullmhú san fhoirm a fhorordaítear faoi alt 9 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975
- a chinntiú go dtugtar léargas fírinneach cóir sna ráitis airgeadais de réir FRS 102
- rialtacht na n-idirbheart a chinntiú
- a mheasúnú cé acu is cuí nó nach cuí bonn gnóthais leantaigh na cuntasáíochta a úsáid, agus
- cibé rialú inmheánach a mheasann siad a bheith riachtanach chun ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíríteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 9 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975, ráitis airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí a iniúchadh agus tuairiscíú orthu do Thithe an Oireachtais.

Tá sé mar chuspóir agam agus an t-iniúchadh á dhéanamh agam dearbhú réasúnach a fháil ar cé acu atá nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíríteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis. Is ionann dearbhú réasúnach agus leibhéal ard dearbhaithe. Mar sin féin, ní deimhniú é gur i ngach cás ina bhfuil sé ann a aimseofar míráiteas ábhartha le linn iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht. Is féidir le míráitis teacht as calaois nó earráid agus meastar iad a bheith ábhartha más rud é, ina n-aonar nó sa chomhiomlán, go bhféadfaí a bheith ag súil leis le réasún go rachadh siad i bhfeidhm ar chinntí eacnamaíochta a dhéanann úsáideoirí ar bhonn na ráiteas airgeadais sin.

Mar chuid d'iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht, úsáidim breithiúnas gairmiúil agus coinnim sceipteachas gairmiúil ar bun ar fud an iniúchta. Le linn déanamh amhlaidh,

- Déanaim sainaitheint agus measúnú ar na rioscaí a bhaineann le míráiteas ábhartha a bheith sna ráitis airgeadais, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis; ceapaim nósanna imeachta iniúchóireachta atá freagrúil do na rioscaí sin agus cuirim i bhfeidhm iad; agus faighim fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bonn a thabhairt do mo thuairim. Is airde an baol nach mbraithfí míráiteas ábhartha de bharr calaoise ná de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnamh d'aon ghnó, mífhaisnéis nó sárú ar rialú inmheánach a bheith i gceist le calaois.
- Gnóthaím tuiscint ar an rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta a cheapadh atá cuí sna himthosca, seachas chun tuairim a chur in iúl ar a éifeachtaí atá na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim meastóireacht ar a chúil atá na beartais chuntasáíochta a úsáideadh agus ar a réasúnaí atá na meastacháin chuntasáíochta agus an nochtadh gaolmhar.

- Déanaim cinneadh ar a chúil atá sé bonn gnóthais leantaigh na cuntasáíochta a úsáid agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas, déanaim cinneadh ar cé acu is ann nó nach ann d'éiginnteacht ábhartha a bhaineann le heachtraí nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chaitheamh ar an gcumas atá ag an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí leanúint de bheith ag feidhmiú mar ghnóthas leantach. Má chinnim gurb ann d'éiginnteacht ábhartha, ceanglaítear orm aird a tharraingt i mo thuarascáil ar an nochtadh gaolmhar sna ráitis airgeadais nó, i gcás nach leor an nochtadh sin, ceanglaítear orm mo thuairim a athrú. Tá mo chinntí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dáta mo thuarascála. Mar sin féin, d'fhéadfadh eachtraí nó dálaí amach anseo a chur faoi deara go scoirfeadh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí de bheith ag feidhmiú mar ghnóthas leantach.
- Déanaim meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear an nochtadh, agus ar cé acu a chuirtear nó nach gcuirtear na hidirbhearta agus na heachtraí bunúsacha i láthair ar bhealach cóir sna ráitis airgeadais.

Déanaim cumarsáid leis na daoine sin a gcuirtear de chúram orthu plé le rialachas maidir le raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus le fionnachtana suntasacha an iniúchta, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha i rialú inmheánach a shainaitheint le linn m'iniúchta, i measc ábhair eile.

Tuairiscím trí eisceacht freisin i gcás, i mo thuairimse,

- nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a theastaigh uaim do m'iniúchadh, nó
- nár leor na taifid chuntasáíochta chun mé a chumasú iniúchadh réidh cuí a dhéanamh ar na ráitis airgeadais, nó
- nach bhfuil na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntasáíochta.

Faisnéis seachas na ráitis airgeadais

Ní chumhdaíonn mo thuairim ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile atá curtha i láthair sna ráitis airgeadais sin, agus ní chuirim aon chinneadh dearbhaithe in iúl ina leith.

I ndáil le m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais, ceanglaítear orm faoi na Caighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht an fhaisnéis eile a chuirtear i láthair a léamh agus, le linn déanamh amhlaidh, a bhreithniú cé acu atá nó nach bhfuil an fhaisnéis eile neamh-chomhsheasmhach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó le heolas a gnóthaíodh le linn an iniúchta nó cé acu is cosúil nó nach cosúil ar shlí eile go ndearnadh míráiteas ábhartha uirthi. Más rud é, bunaithe ar an obair a rinne mé, go gcinnim go ndearnadh míráiteas ábhartha ar an bhfaisnéis eile sin, ceanglaítear orm an fóras sin a thuairiscíú.

Tuairiscíú ar ábhair eile

Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na tosca speisialta a ghabhann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistiú agus lena n-oibriú. Tuairiscím i gcás go sainaitheint ábhair ábhartha a bhaineann leis an dóigh ar seoladh gnó poiblí.

Féachaim le linn an iniúchta le fianaise a fháil ar rialtacht na n-idirbheart airgeadais. Tuairiscím i gcás go sainaitheint aon chás ábhartha nár caitheadh airgead poiblí do na críocha a bhí beartaithe ann nó nach ndearnadh idirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú ann.

Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil na gComhaltaí den Choimisiún

Rialachas

Bunaíodh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí faoin Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Tá feidhmeanna an Choimisiúin leagtha amach in alt 4 d'Acht 1975. Tá an Coimisiún cuntasach d'Oifig an Ard-Aighne, do Roinn an Taoisigh agus don Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Tá an Coimisiún freagrach as dea-rialachas a chinntiú agus comhlíonann sé na cúraimí sin trí chuspóirí agus spriocanna straitéiseacha a leagan síos sa Ráiteas Straitéise uaidh agus trí chinntí straitéiseacha a dhéanamh ar gach saincheist thábhachtach ghnó. Is ar an gCoimisinéir Lánaimseartha agus ar an bhFoireann Ardbhainistíochta atá an freagracht as an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí a bhainistiú, a rialú agus a threorú ar bhonn laethúil. Ní mór don Choimisinéir Lánaimseartha agus don Fhoireann Ardbhainistíochta cloí leis an mórthreo straitéiseach a leagann an Coimisiún síos agus ní mór dóibh a chinntiú go bhfuil tuiscint shoiléir ag gach comhalta den Choimisiún ar na príomhghníomhaíochtaí agus na príomhchinntí a bhaineann leis an gCoimisiún agus ar aon rioscaí suntasacha ar dóigh dóibh teacht chun cinn. Gníomhaíonn an Coimisinéir Lánaimseartha mar idirghabhálaí díreach idir an Coimisiún agus an Fhoireann Ardbhainistíochta.

Freagrachtaí an Choimisiúin

Tá obair agus freagrachtaí an Choimisiúin leagtha amach san Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975, ina dtuairiscítear na nithe atá forchoimeáda go sonrach dá gcinneadh ag an gCoimisiún. Áirítear na nithe seo a leanas leis na buanmhíreanna a bhreithníonn an Coimisiún:

- Tuarascálacha airgeadais agus cuntais bhainistíochta;
- Acmhainní daonna agus nithe riaracháin eile;
- Tuarascálacha ar dhul chun cinn ón Stiúrthóir Taighde agus ón Leas-Stiúrthóir Taighde ar na tionscadail taighde atá i gClár um Athchóiriú an Dlí de chuid an Choimisiúin (tugtar sna Clár sin, nach mór don Rialtas iad a cheadú faoi Acht 1975, liosta de thionscadail um athchóiriú an dlí ar a seolann an Coimisiún taighde, agus foilsítear ansin Páipéir Chomhairleacha Saincheisteanna agus, tráth níos déanaí, Tuarascálacha ina bhfuil moltaí maidir le hathchóiriú an dlí) agus ar iarrataí sonracha a fuarthas ón Ard-Aighne;
- Athbhreithniú agus plé a dhéanamh ar dhréachtpháipéir a bhaineann le tionscadail taighde an Choimisiúin.

Ceanglaítear le halt 9 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975, ar na comhaltaí den Choimisiún gach cuntas is cuí agus is gnách ar an airgead uile a fuair sé nó a chaith sé a choimeád i cibé foirm a bheidh formheasta ag an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú aige, ceanglaítear ar an gCoimisiún:

- Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;
- Breithiúnais agus meastacháin atá réasúnach agus stuama a dhéanamh;
- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh ach amháin i gcás go bhfuil sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh sé ag feidhmiú; agus
- A lua cé acu a leanadh nó nár leanadh caighdeáin chuntasaíochta is infheidhme, faoi réir aon imeachtaí ábhartha atá mínithe agus nochta sna ráitis airgeadais.

Déanann an Coimisiún meastóireacht ar an gclár oibre bliantúil ag gach cruinniú míosúil, áit a n-athbhreithníonn sé an dul chun cinn ar gach tionscadal, agus déanann sé meastóireacht ar an gclár oibre bliantúil i bhfoirm shonrach gach bliain, rud a rinne sé ag an gcruinniú dá chuid i mí na Bealtaine 2023. Déanann sé meastóireacht ar an gclár oibre bliantúil nuair a athbhreithníonn sé an dréacht-Tuarascáil Bhliantúil uaidh freisin, rud a rinne sé nuair a bhí an Tuarascáil Bhliantúil 2022 á hathbhreithniú aige ag an gcruinniú dá chuid i mí na Bealtaine 2023.

Tá an Coimisiún freagrach as a shócmhainní a chosaint agus, dá bhrí sin, as bearta réasúnacha a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a aimsiú.

Measann an Coimisiún go dtugtar sna ráitis airgeadais uaidh léargas fírinneach cóir ar fheidhmíocht airgeadais agus staid airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí ag an 31 Nollaig 2022.

Struchtúr an Choimisiúin

Cuimsíonn an Coimisiún cúigear comhaltaí, is iad sin: Uachtarán an Choimisiúin; an Coimisinéir Lánaimseartha, agus triúr Coimisinéirí Páirtaimseartha. Ceapann an Rialtas iad go léir de réir an Achta fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Ceapadh an Coimisinéir Lánaimseartha sa bhliain 2016 tar éis comórtais de chuid na Seirbhíse um Cheapacháin Phoiblí agus an Choiste um Cheapacháin Ardleibhéil. Féadfar na comhaltaí den Choimisiún a cheapadh ar feadh tréimhse cúig bliana ar a mhéad. Tagann an Coimisiún le chéile deich n-uaire ar a laghad in aghaidh na bliana. Sa tábla thíos, tugtar mionsonraí faoin tréimhse ceapacháin do na comhaltaí den Choimisiún sa bhliain 2022:

Comhalta den Choimisiún	Ról	Dáta Ceapacháin
An Breitheamh Onórach Mary Laffoy	Uachtarán	9 Deireadh Fómhair 2018 (dáta a ceapadh an comhalta) 14 Eanáir 2022 (dáta a chuaigh an comhalta ar scor)
An Breitheamh Onórach Frank Clarke	Uachtarán	12 Iúil 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)
An tUas. Richard Barrett	Coimisinéir Lánaimseartha	5 Aibreán 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)
An Breitheamh Onórach Maurice Collins	Coimisinéir Páirtaimseartha	1 Deireadh Fómhair 2020 (dáta a ceapadh an comhalta)
An Dr Andrea Mulligan BL	Coimisinéir Páirtaimseartha	1 Deireadh Fómhair 2020 (dáta a ceapadh an comhalta)
An Breitheamh Onórach Niamh Hyland	Coimisinéir Páirtaimseartha	18 Bealtaine 2021 (dáta a ceapadh an comhalta)

Coistí an Choimisiúin

Ag gníomhú dó i ndlúthchomhar leis an gCoimisiún, comhlíonann Coiste Iniúchóireachta Inmheánaí agus Riosca an Ard-Aighne an fheidhm iniúchóireachta inmheánaí agus riosca don Choimisiún. Ó am go ham, bunaíonn an Coimisiún coistí ad hoc agus/nó grúpaí oibre chun cabhrú lena chuid taighde. Níor bhunaigh an Coimisiún aon choiste den sórt sin sa bhliain 2022.

Sceideal Freastail, Táillí agus Speansas

Tá sceideal freastail ar chruinnithe an Choimisiúin don bhliain 2022 leagtha amach thíos, lena n-áirítear na táillí agus na speansas a fuair gach comhalta den Choimisiún.

Ainm an Choimisinéara	An Líon Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu	Tuarastal/Táillí €	Speansais taistil chuig cruinnithe an Choimisiúin €	Freastal ar chomhdhálacha/léachtaí €
Uachtaráin An Breitheamh Onórach Mary Laffoy 14 Eanáir 2022 (dáta a chuaigh an comhalta ar scor)	1	1,844	-	-
An Breitheamh Onórach Frank Clarke 12 Iúil 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)	5	27,841		
Coimisinéir (Lánaimseartha) An tUas. Richard Barrett 5 Aibreán 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)	9	110,942	-	-
Coimisinéirí (Páirtaimseartha) An Breitheamh Onórach Maurice Collins	13	-	-	-
An Dr Andrea Mulligan BL	13	-	-	-
An Breitheamh Onórach Niamh Hyland 18 Bealtaine 2021 (dáta a ceapadh an comhalta)	13	-	-	-

Tá tuarastal an Uachtaráin ag teacht leis na treoirlínte iomchuí ón Rialtas.

Tá tuarastal an Choimisinéara lánaimseartha ag leibhéal an Ard-Rúnaí Chúnta.

Ní fhaigheann na Coimisinéirí páirtaimseartha aon tuarastail ná aon táillí faoin mbeartas 'Duine Amháin, Tuarastal Amháin'. Is leis an taisteal ó áiteanna lasmuigh de Bhaile Átha Cliath a bhaineann na speansais taistil a íoctar le Coimisinéirí páirtaimseartha chun freastal ar chruinnithe an Choimisiúin.

An Nochtadh a Cheanglaítear leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016)

Tá na comhaltaí den Choimisiún freagrach as a chinntiú gur chomhlíon an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú arna fhoilsiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i mí Lúnasa 2016. Ceanglaítear an nochtadh seo a leanas leis an gCód.

1) Costais Chomhairleachta

Áirítear le costais chomhairleachta an costas ar chomhairle sheachtrach a chur ar an lucht bainistíochta. Ní áirítear leo an costas ar fheidhmeanna seachfhoinsithe “gnáthghnó”.

	2022	2021
	€	€
An Breithniú maidir le Dínit ag an Obair	34,031	20,808
Comhairle CBL maidir leis an mBreathimeacht	-	307
Páipéar Saincheisteanna ar Chomhlachais Neamhchorpraithe	-	1,775
An 4ú Clár um Athchóiriú an Dlí, Dispeagadh Cúirte	2,400	4,400
An 4ú Clár um Athchóiriú an Dlí, Fáil Éigeantach Talún	18,066	33,557
An Clár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil	-	1,880
An Feachtas Taighde Comhairleachta	275	1,200
Athbhreithniú eitice ar shuirbhé beartaithe atá dírithe ar íospartaigh na coireachta	500	-
Cistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí	8,000	-
Iomlán	63,272	63,927

2) Costais Dlí agus Socraíochtaí

Ní raibh aon chostais dlí ná aon socraíochtaí ann sa bhliain 2022.

3) Caiteachas Taistil agus Cothaithe

Catagóirítear caiteachas taistil agus cothaithe mar a leanas:

		2022	2021
		€	€
Taisteal intíre	Coimisiún	-	-
	Fostaithe	16	-
	Eile	-	-
Taisteal idirnáisiúnta	Coimisiún	-	-
	Fostaithe	-	-
	Eile	-	-
Iomlán		16	-

4) Caiteachas Fáilteachais

Tá an caiteachas fáilteachais seo a leanas ar áireamh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais

	2022	2021
	€	€
Fáilteachas Foirne	2,566	876
Fáilteachas Cliant	1,223	-
Iomlán	3,789	876

Áirítear le Fáilteachas Foirne sólaistí do chruinnithe an Choimisiúin agus speansais an cheaintín foirne. Ní bhaineann Fáilteachas Cliant ach le caiteachas ar chruinnithe comhairleacha poiblí agus babhtáí bailithe tuairimí a óstáil agus le tuarascálacha a sheoladh.

Ráiteas faoi Chomhlíonadh

Ghlac an Coimisiún an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) agus chuir sé nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíonadh an Chóid a chinntiú. Chomhlíon an Coimisiún an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú ina iomláine sa bhliain 2022.

An Breitheamh Onórach Frank Clarke

Uachtarán



Dáta

21st September 2023

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach

Raon Freagrachta

Thar ceann an Choimisiúin, aithním an fhreagracht atá air as a chinntiú go ndéantar córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh a chothabháil agus a fheidhmiú. Agus an fhreagracht sin á comhlíonadh, tugtar aird ar cheanglais an Chóid Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh deartha chun riosca a choinneáil ar leibhéal inghlactha, seachas deireadh a chur leis. Dá bhrí sin, ní fhéadann an córas ach dearbhú réasúnach agus ní dearbhú iomlán a thabhairt go gcosnaítear sócmhainní, go n-údaráítear idirbhearta agus go dtaifeadtar iad go cuí agus go gcoiscítear earráidí ábhartha agus mírialtachtaí nó go mbraítear iad ar bhealach tráthúil.

Bhí córas rialaithe inmheánaigh, atá ag teacht leis an treoir arna heisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, i bhfeidhm sa Choimisiún don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022 agus suas go dtí an dáta a ceadáíodh na ráitis airgeadais.

Cumas le Riosca a Láimhseáil

Is ar Choiste Iniúcháireachta agus Riosca an Ard-Aighne freisin atá freagracht as an gCoimisiún. Cuimsíonn an coiste sin Cathaoirleach, beirt chomhaltaí sheachtracha, agus beirt bhall foirne ó Oifig an Ard-Aighne agus ó Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit a bhfuil eolas oibre acu ar chleachtas airgeadais agus iniúcháireachta. Tháinig an Coiste Iniúcháireachta le chéile ceithre huair sa bhliain 2022. Bhí iniúchtaí ar an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí ar cheann amháin de na cláir oibre.

Tá an Coimisiún ina chomhlacht beag earnála poiblí a bhfuil 20 ball foirne aige. Níl aon Fheidhm Iniúcháireachta Inmheánaí aige. Mar atá luaite thuas, tagann na feidhmeanna iniúcháireachta inmheánaí faoi shainchúram an Choiste Iniúcháireachta laistigh d'Oifig an Ard-Aighne (máthair-Oifig an Choimisiúin). Cuireann an Coiste sin athbhreithnithe i gcrích ar bhonn débhlíantúil.

Chuir an Coimisiún beartas bainistíochta riosca le chéile, rud ina leagtar amach an lamháltas riosca atá aige agus na próisis bhainistíochta riosca atá i bhfeidhm aige agus ina mionsonraítear na ról agus na freagrachtaí atá ann ó thaobh riosca de. Eisíodh an beartas sin chuig gach ball foirne a bhfuiltear ag súil leis go n-oibreoidh siad de réir bheartais bhainistíochta riosca an Choimisiúin agus go gcuirfidh siad an lucht bainistíochta ar an eolas faoi rioscaí atá ag teacht chun cinn agus faoi laig rialaithe agus a ghlacann freagracht as rioscaí agus rialuithe laistigh dá réimse oibre féin.

Creat Riosca agus Rialaithe

Chuir an Coimisiún córas bainistíochta riosca chun feidhme, rud ina saináithnítear agus ina dtuairiscítear na príomhrioscaí atá ann agus na gníomhartha bainistíochta atá á ndéanamh chun dul i ngleic leis na rioscaí sin agus, a mhéid is féidir é, chun na rioscaí sin a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm ina leagtar amach na príomhrioscaí atá roimh an gCoimisiún. Rinneadh na rioscaí sin a shainaithint, a mheas agus a ghrádú bunaithe ar a shuntasáí atá siad. Déanann an Coiste Bainistíochta an clár a athbhreithniú agus a thabhairt cothrom le dáta ar bhonn bliantúil. Úsáidtear an toradh ar an obair sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh agus chun a chinntiú go gcoinnítear rioscaí ar leibhéal inghlactha.

Mionsonraítear sa chlár rioscaí na rialuithe agus na gníomhartha a theastaíonn chun rioscaí a mhaolú agus an fhreagracht a leagtar ar bhaill foirne shinsearacha shonracha as rialuithe a oibriú. Is féidir liom a dheimhniú go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil na gnéithe seo a leanas mar chuid di:

- Taifeadadh nósanna imeachta le haghaidh gach príomhphróisis gnó
- Sannadh freagrachtaí airgeadais ar leibhéal bainistíochta, agus cuntasacht chomhfhreagrach ag gabháil leo
- Tá córas buiséadaithe cuí i bhfeidhm, rud lena ngabhann buiséad bliantúil a choinnítear faoi athbhreithniú ag an lucht ardbhainistíochta.
- Tá córais i bhfeidhm a bhfuil mar aidhm leo slándáil na gcóras teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide a chinntiú.
- Tá córais i bhfeidhm chun sócmhainní a chosaint.

Faireachán agus Athbhreithniú Leanúnach

Cuireadh nósanna imeachta foirmiúla ar bun le haghaidh faireachán a dhéanamh ar phróisis rialaithe. Cuirtear easnaimh rialaithe in iúl d'ardbhainisteoirí agus don Choimisiún, a ghlacfaidh freagracht as gníomhaíocht cheartaitheach a dhéanamh nuair is iomchuí. Deimhním go bhfuil na córais faireacháin leanúnaigh seo a leanas i bhfeidhm:

- Sainithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara. Cuireadh próisis i bhfeidhm chun faireachán a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh shainaitheanta a thuairisciú;
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal mar ar sannadh freagrachtaí as bainistíocht airgeadais; agus
- Déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe tráthrialta ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla feidhmíochta agus airgeadais ina gcuirtear an fheidhmíocht iarbhír i gcomparáid leis an mbuiséad nó leis an bhfeidhmíocht thuartha.

Soláthar

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag an gCoimisiún chun a chinntiú go gcomhlíontar na rialacha agus na treoirlínte reatha maidir le soláthar. Chomhlíon an Coimisiún na nósanna imeachta sin le linn na bliana 2022.

Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag an gCoimisiún chun faireachán a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistíochta riosca agus rialaithe. Obair na n-iniúcháirí inmheánacha agus seachtracha agus an lucht ardbhainistíochta laistigh den Choimisiún atá freagrach as an gcreat rialaithe inmheánaigh a fhorbairt agus a chothabháil, déanann siad eolas d'fhaireachán agus athbhreithniú an Choimisiúin ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais. Cuireann Aonad Iniúcháireachta Inmheánaí Oifig an Ard-Aighne athbhreithnithe i gcrích ar bhonn débhlíantúil.

Rinne an Ceann Riaracháin athbhreithniú ar na beartais agus na nósanna imeachta uile i mí Eanáir 2023. Níor thángthas ar aon laigí ná mírialtachtaí, agus cheadaigh an Coiste Bainistíochta iad ina dhiaidh sin. Mar chuid den athbhreithniú, scrúdaíodh na fionnachtana agus na barúlacha a pléadh sa Litir chuig an Lucht Bainistíochta ar an Iniúchadh ar an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí sa bhliain 2021 chun a chinntiú go raibh freagairtí an lucht bainistíochta do na moltaí i bhfeidhm agus go raibh siad ag oibriú go sásúil. D'fhostaigh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí an Foras Riaracháin i mí Feabhra 2023 chun athbhreithniú rialachais a dhéanamh. Díreofar san athbhreithniú sin ar an roinnt reatha freagrachtaí agus ar na socruithe caidrimh oibriúcháin laistigh den Choimisiún. San athbhreithniú, déanfar gníomhaíochtaí an Choimisiúin a thagarmharcáil in aghaidh caighdeán agus noirm iomchuí bhainistíochta agus rialachais do chomhlacht neamhspleách sa tseirbhís phoiblí agus, nuair is iomchuí, in aghaidh piaraí idirnáisiúnta inchomparáide. Déanfar caidreamh le príomh-gheallsealbhóirí le linn an athbhreithniúcháin freisin, mar aon le hathbhreithniú doiciméadach a dhéanamh ar bheartais, nósanna imeachta agus prótacail reatha. Is é a bheidh sa toradh is tábhachtaí ar an athbhreithniú sin ná tuarascáil ina leagfar amach barúlacha, fionnachtana agus moltaí lena mbreithniú ag an gCoimisiún, i gcomhairle le hOifig an Ard-Aighne.

Saincheisteanna Rialaithe Inmheánaigh

Níor sainithníodh i rialuithe inmheánacha i dtaca leis an mbliain 2022 aon laigí is gá a nochtadh sna ráitis airgeadais.

Nochtadh Cosanta

Ghlac an Coimisiún leis na fionnachtana agus na moltaí i leith Nochtadh Cosanta a rinneadh sa bhliain 2020 ag an gcruinniú dá chuid i mí na Nollag 2022.

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán

Dáta

21st September 2023

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim An Bhliain dar Críoch an 31 Nollaig 2022

	Nóta	2022 €	2021 €
Ioncam			
Deontas ón Oireachtas	2	2,316,000	2,459,600
Eile		9,588	2,335
Ús ar Thaiscí		387	
Aistriú ón/(chuig an) gCuntas Caipitil		70,418	92,918
Glanchistíú iarchurtha le haghaidh pinsean	7(c)	252,644	66,339
		2,649,037	2,621,192
Caiteachas			
Tuarastail	5	1,241,911	1,261,575
Pinsin	7(a)	392,667	387,833
TF		74,253	65,758
Muirir chíosá agus sheirbhíse		391,105	400,091
Solas agus Teas		13,803	7,459
Deisiúcháin agus Cothabháil - Foirgnimh		2,305	2,981
Árachas		4,030	2,514
Teileafón		13,845	12,646
Páipéarachas agus bainistíocht oifige		39,987	5,710
Seimineáir		2,162	1,711
Leabharlann		126,840	118,834
Taisteal agus cothú		16	
Glantachán		12,807	12,155
Priontáil		24,229	11,356
Postas		2,529	4,100
Dímheas		100,638	112,514
Caillteanas ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta		202	
Speansais Ilghnéitheacha Oifige		690	941
Luach saothair na n-iniúcháirí		10,450	11,050
Oiliúint		39,357	44,907
Tacaíocht Chorparáideach		57,349	52,117
Táillí gairmiúla		63,272	63,928
		2,614,447	2,580,180
Barrachas/(Easnamh) don Bhliain		34,590	41,012
Iarmhéid a Tugadh ar Aghaidh ag an 1 Eanáir 2022		167,391	126,379
Iarmhéid a Tugadh ar Aghaidh ag an 31 Nollaig 2022		<u>201,981</u>	<u>167,391</u>

Tá an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid agus nótaí 1 go 15 mar chuid de na ráitis airgeadais seo

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán

Dáta

21st September 2023

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach

An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

		An bhliain dar críoch 2022	An bhliain dar críoch 2021
	Nóta	€	€
Barrachas/(Easnamh) don Bhliain		34,590	41,012
Caillteanas/(Gnóthachan) Achtúireach ó Thaithí ar dhliteanais scéime pinsean		1,273,000	
Caillteanas/(Gnóthachan) Achtúireach ar Athruithe sna toimhdí maidir le dliteanais scéime pinsean		(2,542,000)	725,000
Athruithe sna toimhdí atá taobh thiar de luach reatha na ndliteanas scéime pinsean			
Gnóthachain/(caillteanais) achtúireacha ar an dliteanas pinsin	7(b)	(1,269,000)	725,000
Coigeartú ar chistiú iarchurtha pinsin		1,269,000	(725,000)
Ioncam/(Caillteanas) Cuimsitheach Iomlán don bhliain		34,590	41,012

Tá an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid agus nótaí 1 go 15 mar chuid de na ráitis airgeadais seo

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán

Dáta

21st September 2023

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Ráiteas faoin Staid Airgeadais
Amhail an 31 Nollaig 2022

	Nóta	2022	2021
		€	€
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní inláimhsithe	8	249,028	319,446
		249,028	319,446
Sócmhainní reatha			
Suimeanna infhaighte	9	226,361	214,153
Airgead agus coibhéisí airgid	3	102,300	100,571
		328,661	314,724
Dlíteanais reatha: suimeanna a bheidh dlite laistigh de bhliain amháin			
Suimeanna iníoctha	10	(100,829)	(108,556)
Glansócmhainní reatha		227,832	206,168
		476,860	525,614
Dlíteanais: suimeanna a bheidh dlite tar éis níos mó ná bliain amháin	11	(25,851)	(38,777)
		451,009	486,837
Cistiú iarchurtha sochair scoir	7(c)	5,710,000	6,726,000
Sochar scoir (dlíteanas)	7(d)	<u>(5,710,000)</u>	<u>(6,726,000)</u>
Glansócmhainní		451,009	486,837
Ionadaithe ag:			
Cuntas caipitil	4	249,028	319,446
Cúlchistí Coinnithe Ioncaim		<u>201,981</u>	<u>167,391</u>
		451,009	486,837

Tá an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid agus nótaí 1 go 15 mar chuid de na ráitis airgeadais seo

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán

Dáta

21st September 2023

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

	An bhliain dar críoch 2022 €	An bhliain dar críoch 2021 €
Glansreabhadh Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibríocháin		
Barrachas/(Easnamh) don bhliain	34,590	41,012
Aistriú ón/(chuig an) gCuntas Caipitil	(70,418)	(92,918)
Dímheas	100,638	112,514
Caillteanas ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta	202	
Laghdú/(Méadú) i Suimeanna Infhaighte	(12,208)	2,974
Méadú/(Laghdú) i Suimeanna Iníoctha	(7,727)	(11,973)
Méadú/(Laghdú) i gCreidiúnaithe: Suimeanna a bheidh dlíte tar éis níos mó ná bliain amháin	(12,926)	(12,926)
Airgead a gineadh ó oibríochtaí	<u>32,151</u>	<u>38,683</u>
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		
Ceannach sócmhainní inláimhsithe	(30,422)	(19,596)
Glanairgead a úsáideadh i ngníomhaíochtaí infheistíochta	<u>(30,422)</u>	<u>(19,596)</u>
Glanmhéadú/(glanlaghdú) in airgead agus i gcoibhéisí airgid	1,729	19,087
Airgead agus coibhéisí airgid i dtús na bliana airgeadais	100,571	81,484
Airgead agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana airgeadais	<u>102,300</u>	<u>100,571</u>

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

1. Beartais Chuntasaíochta

Is leagtha amach thíos atá an bonn cuntasaíochta agus na beartais shuntasacha chuntasaíochta a ghlac an Coimisiún. Cuireadh i bhfeidhm go comhsheasmhach iad go léir ar fud na bliana agus don bhliain roimhe.

(a) Faisnéis Ghinearálta

Bunaíodh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí sa bhliain 1975 de réir fhorálacha an Achta fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Is iad na príomhfheidhmeanna atá ag an gCoimisiún ná an dlí a choimeád faoi bhreithniú, scrúduithe a ghabháil de lámh agus taighde a sheoladh d'fhonn an dlí a athchóiriú, tograí a leagan amach le haghaidh athchóiriú an dlí, agus reachtaíocht a dhéanamh inrochtana do chách.

(b) Ráiteas faoi chomhlíonadh

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais seo ón gCoimisiún don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022 de réir FRS 102, An Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann arna eisiúint ag an gComhairle Tuairiscithe Airgeadais (FRC) agus arna fhógairt ag Cuntasóirí Cairte Éireann.

(c) Bonn an ullmhúcháin

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais ar bhonn costais stairiúil, ach amháin i gcás sócmhainní agus dliteanas áirithe a thomhaistear de réir luachanna córa, mar atá mínithe sna beartais chuntasaíochta thíos. Tá na ráitis airgeadais san fhoirm a d'fhormheas an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Cuireadh na beartais chuntasaíochta seo a leanas i bhfeidhm go comhsheasmhach nuair a bhíodhas ag déileáil le míreanna a mheastar a bheith ábhartha i ndáil le ráitis airgeadais an Choimisiúin.

(d) Airgeadra

Cuireadh na ráitis airgeadais i láthair in Euro (€), arb é airgeadra feidhmiúil an Choimisiúin é freisin.

(e) Ioncam

Deontas ón Oireachtas

Aithnítear Deontais ón Oireachtas ar bhonn fáltas airgid.

Ioncam Eile

Aithnítear ioncam eile ar bhonn fabhrúithe.

(f) Feabhsuithe ar Áitreabh ar Léas, Trealamh Oifige agus Daingneáin agus Feistis

Luaitear feabhsuithe ar áitreabh ar léas, trealamh oifige agus daingneáin agus feistis de réir costais lúide dímheas carntha, arna choigeartú le haghaidh aon soláthair do bhearnú.

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

(f) Dímheas (ar lean.)

Gearrtar dímheas ar gach feabhas ar áitreabh ar léas, ar gach trealamh oifige agus ar gach daingneán agus feisteas ag rátaí a mheastar chun an costas lúide luach iarmharach measta gach sócmhainne a dhíscríobh de réir méid cothrom thar a saolré eacnamaíoch fhóna, mar a leanas:

Feabhsuithe ar Áitreabh ar	-	Thar Thréimhse an Léasa
Léas Trealamh Oifige	-	20% de réir méid cothrom
Daingneáin agus Feistis	-	10% de réir méid cothrom

Is ionann luach iarmharach agus an tsuim mheasta a gheofaí faoi láthair ó shócmhainn a dhiúscairt, tar éis costais mheasta na diúscairthe a asbhaint, dá mba rud é go mbeadh an tsócmhainn ar aois agus sa riocht a mbeifí ag súil leis ag deireadh a saolré fóna cheana féin.

Más ann d'fhianaise oibiachtúil ar bhearnú luach aon sócmhainne, aithnítear cailteanas bearnaithe sa Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim sa bhliain.

Ní raibh aon bhearnú ann sa bhliain 2022.

(g) Suimeanna Infhaighte

Aithnítear suimeanna infhaighte de réir luach cóir, lúide soláthar d'fhiacha amhrasacha.

Is soláthar sonrath é an soláthar d'fhiacha amhrasacha, agus bunaítear é i gcás go bhfuil fianaise oibiachtúil ann nach mbeidh an Coimisiún in ann na suimeanna go léir atá dlite dó a bhailiú. Is sa Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim a aithnítear gach gluaiseacht sa soláthar d'fhiacha amhrasacha.

(h) Léasanna Oibriúcháin

Aithnítear caiteachas cíosa faoi léasanna oibriúcháin sa Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim thar thréimhse an léasa. Aithnítear caiteachas de réir méid cothrom thar thréimhse an léasa, ach amháin i gcás go bhfuil méaduithe cíosa ceangailte leis an ráta boilsicthe ionchasach. Aithnítear méaduithe den sórt sin nuair a thabhaítear an caiteachas. Aithnítear thar thréimhse an léasa aon dreasachtaí léasa a fhaightear.

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

(i) **Sochair Fostaithe**

Sochair Ghearrthéarmacha

Aithnítear sochair ghearrthéarmacha amhail pá saoire mar chostas sa bhliain agus cuirtear sochair atá fabhráithe ag deireadh na bliana ar áireamh i Suimeanna Iníoctha sa Ráiteas faoin Staid Airgeadais.

Sochair Scoir

Bhunaigh an Coimisiún a scéimeanna pinsean sochair shainithe féin roimhe seo faoi ailt 11 agus 12 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Bhunaigh sé scéimeanna comhfhreagracha ranníocacha do chéilí agus do leanaí faoi shocrúithe riaracháin freisin. Cistítear na scéimeanna gach bliain ar bhonn ‘íoc-mar-a-úsáidtear’ ó airgead a sholáthraítear ón Vóta d’Oifig an Ard-Aighne agus ó ranníocaíochtaí a asbhaintear ó thuarastail ball foirne agus comhaltaí. Feidhmíonn an Coimisiún an Scéim Pinsean Seirbhíse Poiblí Aonair (“Scéim Aonair”) freisin, rud ar scéim sochair shainithe é do sheirbhísigh phoiblí inphinsin a ceapadh an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh. Íoctar ranníocaíochtaí na mball den Scéim Aonair ar aghaidh leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe trí Oifig an Ard-Aighne.

Is ionann costais phinsin agus na sochair phinsin a thuill fostaithe, agus léirítear iad glan ar ranníocaíochtaí pinsin ó bhail foirne, ar ranníocaíochtaí iad a íoctar ar aghaidh le hOifig an Ard-Aighne. Aithnítear suim a chomhfhreagraíonn don mhuirear pinsin mar ioncam, a mhéid atá sí in-aisghafa, agus fritháirítear í le deontais a fhaightear sa bhliain chun íocaíochtaí pinsin a dhéanamh.

Is sa Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach a léirítear gnóthachain achtúireacha nó cailteanais achtúireacha a eascraíonn as dliteanais scéime, agus coigeartú comhfhreagrach á aithint sa tsuim atá in-aisghafa ó Oifig an Ard-Aighne.

Léirítear sna ráitis airgeadais na sócmhainní agus na dliteanais, de réir luach cóir, a eascraíonn as oibleagáidí pinsin an Choimisiúin agus as aon chistiú gaolmhar, agus aithnítear iontu na costais a bhaineann le sochair phinsin a sholáthar sna tréimhsí cuntasaíochta ina dtuilleann fostaithe iad. Is ar bhonn achtúireach a thomhaistear dliteanais na scéime sochair scoir, agus modh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa á úsáid.

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

(j) Breithiúnais agus Meastacháin Thábhachtacha Chuntasaíochta

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, ceanglaítear ar an lucht bainistíochta breithiúnais, meastacháin agus toimhdí a dhéanamh a théann i bhfeidhm ar na suimeanna a thuairiscítear le haghaidh sócmhainní agus dliteanas ag dáta an Chláir Comhardaithe agus ar na suimeanna a thuairiscítear le haghaidh ioncaim agus speansas le linn na bliana. Fágann cineál an mheastacháin, áfach, go bhféadfadh na torthaí iarbhir bheith difriúil leis na meastacháin sin. Is iad seo a leanas na breithiúnais a raibh an éifeacht is suntasaí acu ar na suimeanna a aithnítear sna ráitis airgeadais.

Dímheas agus Luach Iarmharach

Rinne an Coimisiún athbhreithniú ar shaolréanna sócmhainní agus luachanna iarmharacha gaolmhara gach aicme sócmhainne seasta, go háirithe na saolréanna eacnamaíochta fóna agus na luachanna iarmharacha a bhaineann le Feabhsuithe ar Áitreabh ar Léas, le Daingneáin agus Feistis agus le Trealamh Oifige, agus tháinig sé ar an gconclúid gur cuí atá na saolréanna sócmhainní agus na luachanna iarmharacha sin.

Oibleagáidí Sochair Scoir

Maidir leis na toimhdí atá taobh thiar de na luachálacha achtúireacha óna gcinntear na suimeanna a aithnítear sna ráitis airgeadais (lena n-áirítear rátaí lascaine, an ráta méadaithe i leibhéil chúitimh amach anseo, rátaí mortlaíochta agus treorátaí costas cúram sláinte), tugtar iad cothrom le dáta gach bliain bunaithe ar dhálaí reatha geilleagracha agus chun freastal ar aon athruithe iomchuí ar théarmaí agus coinníollacha an phlean pinsin agus iarscoir.

Is féidir leis na nithe seo a leanas dul i bhfeidhm ar na toimhdí:

- (i) an ráta lascaine, athruithe ar an ráta toraidh ar bhannaí corparáideacha ardchaighdeán
- (ii) leibhéil chúitimh amach anseo, dálaí sa mhargadh saothair amach anseo
- (iii) treorátaí costas cúram sláinte, na rátaí boilscithe i gcostais leighis sna réigiúin iomchuí.

2. Deontas ón Oireachtas

Is é atá sa Deontas ón Oireachtas a vótáiltear chuig an gCoimisiún ó Oifig an Ard-Aighne (Vóta 3: Fomhírcheann A4), mar atá léirithe sna ráitis airgeadais, ná na nithe seo a leanas:

	2022	2021
	€	€
	2,316,000	2,459,600

3. Airgead agus Coibhéisí Airgid

	2022	2021
	€	€
Cuntais Reatha Bhainc	102,196	100,467
Mionairgead	104	104
	<u>102,300</u>	<u>100,571</u>

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.)
An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

4. **Cuntas Caipitil**

Is ionann an t-iarbhéid ar an gCuntas Caipitil agus luach neamhamúchta na gcistí a úsáideadh chun sócmhainní seasta a cheannach.

	2022	2021
	€	€
Iarbhéid Tosaigh	319,446	412,364
Móide: Suim a caitheadh chun sócmhainní seasta a cheannach	30,422	19,596
Lúide dímheas sócmhainní inláimhsithe	100,638	112,514
Lúide: Diúscairtí sócmhainní seasta - Costas	12,608	
Móide: Dímheas Carntha ar Dhiúscairt	12,406	
Iarbhéid Deiridh	<u>249,028</u>	<u>319,446</u>

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

5. Costais Foirne

Ba iad seo a leanas an meánlíon fostaithe a bhí ann agus na costais chomhiomlána phárola a tabhaíodh le linn na bliana airgeadais:

	2022	2021
Meánlíon fostaithe	18	18
	€	€
Pá agus tuarastail	1,241,911	1,261,575

Áirítear leis na figiúirí thuas tuarastail (agus speansais, más ann dóibh) an Uachtaráin agus an Choimisinéara lánaimseartha. Tá mionsonraí faoi na tuarastail agus na speansais sin leagtha amach thíos.

Ainm an Choimisinéara	2022			2021		
	An Líon Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu	Tuarastal €	Speansais €	An Líon Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu	Tuarastal €	Speansais €
Uachtarán						
An Breitheamh Onórach Mary Laffoy 14 Eanáir 2022 (dáta a chuaigh an comhalta ar scor)	1	1,844	-	11	49,000	-
An Breitheamh Onórach Frank Clarke 12 Iúil 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)	5	27,841	-	-	-	-
Coimisinéirí Lánaimseartha						
An tUas. Raymond Byrne 14 Iúil 2021 (dáta a chuaigh an comhalta ar scor)	-	-	-	7	92,965	-
An tUas. Richard Barrett 5 Aibreán 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)	9	110,942	-	-	-	-
Coimisinéirí Páirtaimseartha						
An Breitheamh Onórach	13	-	-	11	-	-

Maurice Collins	-	-	-	4	-	-
An Breitheamh Onórach Richard Humphreys						
16 Aibreán 2021 (dáta a scoir an comhalta dá bheith ina chomhalta)	13	-	-	6	-	-
	13	-	-	6	-	-
An Dr Andrea Mulligan BL						
An Breitheamh Onórach Niamh Hyland						
Iomlán		140,627	-		141,965	-

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

Miondealú ar Shochair Ghearrthéarmacha Fostaithe

Léirítear sa tábla thíos an líon fostaithe ar mhó a luach saothair ná €60,000.

€		2022		2021
60,000 - 69,999		1		1
70,000 - 79,999		1		2
80,000 - 89,999		2		1
90,000 - 99,999		-		-
100,000 - 109,999		1		-
110,000 - 119,999		3		2
120,000 - 129,999		-		-
130,000 - 139,999		-		-
140,000 - 149,999		-		1
150,000 - 159,000		-		-

Sochair Chomhiomlána Fostaithe

		2022		2021
		€		€
Sochair Ghearrthéarmacha Foirme		1,241,911		1,261,575
Sochair Foirceanta		-		223,661
Costais Sochair Scoir		141,356		97,833
Iomlán		1,383,267		1,583,069

Ba é an líon iomlán ball foirne (mar choibhéis lánaimseartha) a bhí fostaithe ag deireadh na bliana ná 20 duine (2021:20).

Níor íocadh aon sochar foirceanta sa bhliain 2022.

An Príomhphearsanra Bainistíochta

Ba é luach saothair iomlán na ndaoine sin a bhfuil tionchar suntasach/cumhacht shuntasach cinnteoireachta acu ná €420,453 (€409,465 sa bhliain 2021). Áirítear leo sin an tUachtarán, na Coimisinéirí agus comhaltaí den choiste bainistíochta.

Asbhaineadh €31,870 ó bhaill foirne tríd an tobhach pinsin agus íocadh ar aghaidh le hOifig an Ard-Aighne é (€34,327 sa bhliain 2021).

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

6. Léas Oibriúcháin

I mí Lúnasa 2017, rinne an Coimisiún léas ocht mbliana chun an 5ú hUrlár de Theach Styne, Sráid Haiste Uachtarach, Baile Átha Cliath 2, a áitiú.

Fuair an Coimisiún tréimhse léasa cúig mhí atá saor ó chíos. De réir FRS 102, roinneadh an muirear sin thar thréimhse an léasa ocht mbliana.

Íocadh CBL an 4ú Sceideal dar luach €206,029 ar an léas sa bhliain 2017. Caipitíodh é sin faoin gceannteideal Feabhsuithe ar Áitreabh ar Léas agus bíonn sé á dhímheas thar thréimhse an léasa ocht mbliana.

Comhaontaíodh athbhreithniú cíosa i mí na Nollag 2020, rud a bhfuil éifeacht leis ar feadh cúig bliana ón 15 Feabhra 2020.

Ceangaltais Léasa

Ag an 31 Nollaig 2022, bhí na híocaíochtaí íosta léasa seo a leanas le híoc ag an gCoimisiún faoi léasanna oibriúcháin neamh-inchealaithe do gach ceann de na tréimhsí seo a leanas:

Iníoctha laistigh de bhliain amháin	352,730	352,730
Iníoctha laistigh de thréimhse idir dhá bhliain agus cúig bliana	411,520	764,250
Iníoctha tar éis cúig bliana	-	-

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.)
An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

7. Costais sochair scoir

	2022	2021
	€	€
(a) Anailís ar chostais iomlána sochair scoir a cuireadh ar chaiteachas		
Costas Seirbhíse Reatha	310,000	340,000
Costas Seirbhíse Roimhe Sin		
Ús ar chostais sochair scoir a cuireadh ar chaiteachas	84,000	50,000
Ranníocaíochtaí ó fhostaithe	(1,333)	(2,167)
	392,667	387,833
(b) Gluaiseacht sa ghlansochar scoir le linn na bliana airgeadais		
Glandliteanas sochair scoir ag an 1 Eanáir	6,726,000	5,935,000
Costas Seirbhíse Reatha	310,000	340,000
Costas Seirbhíse Roimhe Sin		
Costas Úis	84,000	50,000
Caillteanais/(gnóthachain) achtúireacha	(1,269,000)	725,000
Sochar scoir a íocadh sa bhliain	(141,000)	(324,000)
	5,710,000	6,726,000

(c) Cistiú iarchurtha le haghaidh sochair scoir

Is ar bhonn roinnt eachtraí san am atá thart a aithníonn an Coimisiún suimeanna ón Stát don dliteanas neamhchistithe iarchurtha le haghaidh sochar scoir. Áirítear leis na heachtraí sin an bonn reachtúil do scéimeanna aoisliúntais agus an beartas agus an cleachtas i ndáil le sochar scoir seirbhíse poiblí a chistiú, lena n-áirítear ranníocaíochtaí ó fhostaithe agus an próiseas meastachán bliantúil. Cé nach bhfuil aon chomhaontú foirmiúil i bhfeidhm leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe maidir leis na suimeanna sonracha sin agus, dá bhrí sin, nach bhfuil aon ráthaíocht againn ina leith, níl aon fhianaise ag an gCoimisiún nach leanfaidh an beartas cistiúcháin sin le freastal diaidh ar ndiaidh ar an tsuim sin i gcomhréir leis an gcleachtas reatha.

Ba mar a leanas a bhí an Glanchistiú Iarchurtha le haghaidh Sochair Scoir a aithnítear sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim:

	2022	2021
	€	€
Glanchistiú iarchurtha le haghaidh Sochair Scoir sa bhliain		
Cistiú is in-aisghafa i leith chostais sochair scoir na bliana reatha	394,000	390,000
Deontas stáit a úsáideadh chun pinsinéirí a íoc	(141,356)	(323,661)
	252,644	66,339

B'ionann an tsócmhainn cistiúcháin iarchurtha le haghaidh sochair scoir amháil an 31 Nollaig 2022 agus €5,710,000 (2021: €6,726,000).

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

(d) Stair na n-oibleagáidí sochair shainithe	2022	2021	2020	2019
	€	€	€	€
Oibleagáidí sochair shainithe	5,710,000	6,726,000	5,935,000	5,266,000
(Gnóthachain)/cailteanais ó thaithí ar dhliteanais na scéime	(1,269,000)	725,000	352,000	1,177,000
Céatadán de luach reatha dhliteanais na scéime	22%	11%	6%	22%

B'ionann na cailteanais charnacha achtúireacha/(na gnóthachain charnacha achtúireacha) a aithnítear sa Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach agus €2,067,900 amhail an 31 Nollaig 2022 (2021: €3,336,900)

(e) Tuairisc ghinearálta ar an Scéim

Bhunaigh an Coimisiún a scéimeanna pinsean sochair shainithe féin roimhe seo faoi ailt 11 agus 12 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Bhunaigh sé scéimeanna comhfhreagracha ranníocacha do chéilí agus do leanaí faoi shocruithe riaracháin freisin. Cistítear na scéimeanna gach bliain ar bhonn 'íoc-mar-a-úsáidtear' ó airgead a sholáthraítear ón Vóta d'Oifig an Ard-Aighne agus ó ranníocaíochtaí a asbhaintear ó thuarastail ball foirne agus comhaltaí. Feidhmíonn an Coimisiún an Scéim Pinsean Seirbhíse Poiblí Aonair ("Scéim Aonair") freisin, rud ar scéim sochair shainithe é do sheirbhísigh phoiblí inphinsin a ceapadh an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh. Íoctar ranníocaíochtaí na mball den Scéim Aonair ar aghaidh leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe trí Oifig an Ard-Aighne.

Tá an luacháil a úsáideadh le haghaidh Nochtadh FRS 102 bunaithe ar luacháil achtúireach iomlán a ndearna achtúire cáilithe neamhspleách í ag gach dáta chun aird a thabhairt ar cheanglais FRS 102 ar mhaithe le dliteanais na scéime ag an 31 Nollaig 2022 a mheas.

Toimhdí	2022	2021
Ráta an mhéadaithe ionchasaigh i dtuarastail	4%	3.5%
Ráta an mhéadaithe in íocaíochtaí pinsin	3.5%	3%
Ráta Lascaine	3.5%	1.2%
Boilsciú	2.5%	2%

Leis na rátaí mortlaíochta a ghlactar, déantar soláthar d'fheabhsuithe ar ionchas saoil le himeacht ama, a fhágann go mbeidh an t-ionchas saoil tráth an scoir ag brath ar an mbliain ina mbainfidh an ball aois scoir amach (65 bliana d'aois). Léirítear sa tábla thíos an t-ionchas saoil do bhaill a bhainfidh 65 bliana d'aois amach sa bhliain 2022 agus sa bhliain 2021.

Bliain ina mbainfear 65 bliana d'aois amach	2022	2021
Ionchas saoil - fear	21.9	21.8
Ionchas saoil - bean	24.3	24.2

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.)
An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

8. Sócmhainní
inláimhsithe

	Feabhsuithe ar Áitreabh ar Léas	Trealamh Oifige	Daingneáin agus Feistis	Iomlán
	€	€	€	€
Costas				
Ag an 1 Eanáir 2022	330,829	1,301,813	627,907	2,260,549
Breiseanna		28,857	1,565	30,422
Diúscairtí		(12,608)		(12,608)
Ag an 31 Nollaig 2022	330,829	1,318,062	629,472	2,278,363
Dímheas				
Ag an 1 Eanáir 2022	177,901	1,166,901	596,301	1,941,103
Muirear don bhliain airgeadais	41,354	54,383	4,901	100,638
Diúscairtí		(12,406)		(12,406)
Ag an 31 Nollaig 2022	219,255	1,208,878	601,202	2,029,335
Suim ghlanluacha				
Ag an 31 Nollaig 2022	111,574	109,184	28,270	249,028
Ag an 31 Nollaig 2021	152,928	134,912	31,606	319,446

9. Suimeanna Infhaighte

	2022	2021
	€	€
Suimeanna Infhaighte Eile	1,805	1,010
Réamhíocaíochtaí	224,556	213,143
	226,361	214,153

10. Suimeanna Iníoctha

	2022	2021
	€	€
Cáin agus árachas sóisialach:		
ÍMAT agus leas sóisialach	36,647	27,496
CBL	10,383	6,739
Cáin ar Sheirbhísí Gairmiúla	2,052	1,669
Fabhruithe	38,821	59,726
Fabhrú i leith na tréimhse léasa atá saor ó chíos <1 bhliain	12,926	12,926
	100,829	108,556

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022

11. Dlíteanais: suimeanna a bheidh dlite tar éis níos mó ná bliain amháin.	2022	2021
	€	€
Fabhrú i leith na tréimhse léasa atá saor ó chíos > 1 bliain	25,851	38,777

12. Ceangaltais Chaipitil

Ní raibh aon cheangaltais chaipitil fós le glanadh ag an gCoimisiún amhail an 31 Nollaig 2022.

13. Nochtadh Páirtithe Gaolmhara

I measc na ndaoine a bhfuil tionchar suntasach/cumhacht shuntasach cinnteoireachta acu sa Choimisiún tá an tUachtarán, na Coimisinéirí agus comhaltaí den choiste bainistíochta. B'ionann an cúiteamh iomlán a íocadh leis an bpearsanra a bhfuil tionchar suntasach/cumhacht shuntasach cinnteoireachta aige agus €420,453 sa bhliain 2022 (2021: €409,465).

Féach Nóta 5 chun miondealú a fháil ar an luach saothair agus ar na sochair a íocadh leis an bpríomhphearsanra bainistíochta.

Glacann an Coimisiún nósanna imeachta maidir le leasanna pearsanta na gcomhaltaí den Choimisiún, ar nósanna imeachta iad atá i gcomhréir leis na treoirlínte arna n-eisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. I ngnáthchúrsa an ghnó, is féidir go gceadóidh an Coimisiún deontais d'eintitis ina bhfuil comhaltaí den Choimisiún fostaithe nó ina bhfuil leas acu ar shlí eile nó go ndéanfaidh sé socruithe conartha eile leis na heintitis sin.

Ghlac an Coimisiún nósanna imeachta maidir le nochtadh leasanna ag comhaltaí den Choimisiún, ar treoirlínte iad atá i gcomhréir leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016), agus cloíodh leis na nósanna imeachta sin sa bhliain. Ní raibh aon idirbhearta ann sa bhliain maidir le gníomhaíochtaí an Choimisiúin ina raibh aon leas tairbhiúil ag comhaltaí.

14. Covid-19

De réir FRS 102, is teagmhas neamhchoigeartúcháin a thit amach tar éis dháta an Chláir Comhardaithe é COVID-19, agus ní raibh aon tionchar aige ar na ráitis airgeadais don bhliain 2022. Leanfaidh an Coimisiún le measúnú a dhéanamh ar na tionchair a bhíonn ag rioscaí éiritheacha ar a chuid oibríochtaí le linn na bliana 2023, lena n-áireofar aon chostais fhéideartha nó bearnuithe féideartha ar ghá iad a léiriú sna Ráitis Airgeadais don bhliain 2022.

15. Ceadú na ráiteas airgeadais

Cheadaigh an Coimisiún na ráitis airgeadais ag an gcruinniú dá chuid i mí na Bealtaine 2023.

AGUISÍN C
ROGHA ÓCÁIDÍ, CRUINNITHE AGUS SEIMINEÁR INA
RAIBH AN COIMISIÚN UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ
PÁIRTEACH SA BHLIAIN 2022ⁱ

12/01/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
17/01/22	Cruinniú de chuid an Choiste Bainistíochta
21/01/22	Plean Eolaire Reachtaíochta/Liosta Aicmithe – Microsoft Teams
16/02/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
21/02/22	Cruinniú de chuid an Choiste Bainistíochta
10/03/22	Cruinniú leis an Roinn Dlí agus Cirt ag Teach Styne
24/03/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
30/03/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin maidir le Cumhdach Aosach
25/04/22	Cruinniú de chuid an Choiste Bainistíochta
27/04/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
18/05/22	Cruinniú leis an Roinn Dlí agus Cirt ag Teach Styne
01/06/22	Cruinniú le Claire Bruton (EBA) - seachtrach
10/06/22	Cruinniú de chuid an tionscadail um Ordú Ceannaigh Éigeantaigh
13/06/22	Ordú Ceannaigh Éigeantaigh - cruinniú le gníomhairí údaráis áitiúil
22/06/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin - Ordú Ceannaigh Éigeantaigh agus Cumhdach Aosach
27/06/22	Cruinniú de chuid an Choiste Bainistíochta
28/06/22	Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht – Agallaimh
29/06/22	Cruinniú leis an nGrúpa Pleanála ag Teach Styne maidir le hOrdú Ceannaigh Éigeantaigh
11/07/22	Cruinniú (Zoom) de chuid an Choimisiúin maidir le Cumhdach Aosach
20/07/22	Cruinniú (Zoom) de chuid an Choimisiúin maidir le hOrdú Ceannaigh Éigeantaigh
26/07/22	Cruinniú le Collin Ryan (an Roinn Tithíochta)
26/07/22	Cruinniú le Tom Ward maidir le hOrdú Ceannaigh Éigeantaigh
27/07/22	Cruinniú (Zoom) de chuid an Choimisiúin maidir le Cumhdach Aosach
04/08/22	Cruinniú le Ray Clarke (BSL) maidir le hOrdú Ceannaigh Éigeantaigh
10/08/22	Cruinniú leis an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte
02/09/22	Cruinniú Intéirneachta le hIntéirneachta Oifig an Ard-Aighne
09/09/22	Cruinniú leis an Roinn Tithíochta maidir le hOrdú Ceannaigh Éigeantaigh
29/09/22	Cruinniú P1 le Cinn Dlí QJBF
30/09/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin maidir le Comhlachais Neamhchorpraithe
13/10/22	Cruinniú le Bonneagar Iompair Éireann maidir le hOrdú Ceannaigh Éigeantaigh
21/10/22	Cruinniú leis an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige (Cumhdach Aosach)
21/10/22	Comhdháil an Chomhlachais Barra Ghairmiúil, Rialála agus Araíonachta
25/10/22	Cruinniú de chuid an Choiste Bainistíochta
26/10/22	Cruinniú leis an Roinn Dlí agus Cirt agus leis an Roinn Fiontar
26/10/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
02/11/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin do mhí Dheireadh Fómhair (Tionscadal um Athchóiriú)
03/11/22	Cruinniú leis an mBinse Luachála - Teach Styne
08/11/22	Cruinniú leis an gCoiste um Chearta an Duine agus Comhionannas
10/11/22	Cruinniú le Banc Ceannais na hÉireann
16/11/22	An Chomhdháil um Bainistíocht agus Rialachas na hEarnála Poiblí

17/11/22	Cistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí – Cruinniú
18/11/22	An Chomhdháil Bhliantúil um Chearta an Duine agus Comhionannas 2022
21/11/22	Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh – Cruinniú
22/11/22	Cruinniú maidir le hOrdú Ceannaigh Éigeantaigh
22/11/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin maidir le Comhlachais Neamhchorpraithe
24/11/22	Bainistíocht Riosca d'Eagraíochtaí Seirbhíse Poiblí agus do Ghníomhaireachtaí Stáit - Teams
29/11/22	Comhdháil na gCúig Náisiún um Athchóiriú an Dlí
30/11/22	Cruinniú de chuid an Choiste Bainistíochta
14/12/22	Cruinniú de chuid an Choimisiúin maidir leis an Eolaire Reachtaíochta, maidir le Dlíthíocht Tríú Páirtí agus maidir le hOrdú Ceannaigh Éigeantaigh

Áiríodh leis an gcaidreamh a rinneadh le geallsealbhóirí le linn na bliana 2022 cruinnithe agus comhairliúcháin le hionadaithe uathu seo a leanas:

An Garda Síochána
 An Post
 Banc Ceannais na hÉireann
 Eaglais na hÉireann
 Coimisinéirí Soilse na hÉireann
 Comhairle Cathrach Chorcaí
 An tSeirbhís Chúirteanna
 An Binse Cúitimh i leith Díobhálacha Coiriúla
 An tSeirbhís Tacaíochta Cinntí
 An Roinn Talmhaíochta
 An Roinn Leanaí
 An Roinn Cosanta
 An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta
 An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide
 An Roinn Airgeadais
 An Roinn Gnóthaí Eachtracha
 An Roinn Sláinte
 An Roinn Tithíochta
 An Roinn Dlí agus Cirt
 An Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe
 An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail
 Roinn an Taoisigh
 An Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán
 An Roinn Iompair
 An Roinn Coimirce Sóisialaí
 Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath
 Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath
 An tÚdarás um Fhaisnéis agus Cáilíocht Sláinte
 Oifig Náisiúnta Cumhdaigh Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte
 Oifig Maoine Intleachtúla na hÉireann
 Cumann Oibríthe Sóisialta na hÉireann

Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas
Seirbhís Phríosúin na hÉireann
Comhairle Cathrach Luimnigh
Ollscoil Mhá Nuad
Daoine den lucht dlí
Leabharlann Náisiúnta na hÉireann
Suirbhéireacht Ordanáis Éireann
Líonra Éigeandála na hÉireann um Éigniú
Na Coimisinéirí Ioncaim
Cumhdach Éireann
Sage Advocacy
Tacaíocht tar éis Dúnbhásaithe
Grúpa Comhphárteachais Phoiblí an tSeanaid
Ospidéal Eoin Dé, Stigh Lorgan
Cumann Naomh Uinseann de Pól
Tacaíocht tar éis Dúnbhásaithe
Ollscoil Luimnigh
Oifig Luachála na hÉireann
Íospartaigh na coireachta
Uiscebhealaí Éireann

ⁱ Cruinnithe ar fhreastail ionadaí iomchuí nó ionadaithe iomchuí ón gCoimisiún orthu le linn na bliana 2022